

ערבות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 84 | תמוז תשע"ט | יולי 2019

עשרים שנה מלאו לגרעין עודד בערבה, עשרים שנה של מעורבות בעשייה חינוכית בלתי פורמלית שמחזקת את היחסים בין קהילה מקומית לתנועת נוער ולמפעלים ארציים ערכיים. סערה גדולה ושינוי דרמטי התחוללו השנה בתנועת הנוער בני המושבים, והמדריכים של גרעין עודד ערבה שהתחילו את השנה עם חולצה כחולה ושרוך אדום, עברו לשרוך ירוק וסיימו אותה עם חולצה ללא שרוך. עמ' 14

עוגת גלידה! כי למי יש כוח
להפעיל תנור בקיץ...
עמ' 28

כביש 90 - כביש הערבה.
למה מחכה המדינה?
עמ' 22

העשן העולה מהאתרים האורגניים
מטיל עלינו צל כבד
עמ' 20

נחלת אבות מגיעה לערבה

(עידן, חצבה, עין יהב, צופר, פארן)

הסדרה נחלתית כוללת היתרי בניה בדיעבד, פעילות הכרחית בעקבות כניסתו לפעולה של תיקון 16, הפרדת סגרש מנחלה (פיצול), הוספת זכויות בניה, אלו מקצת הפעולות אותן מקדמת חברת נחלת אבות למענך ולמען עתיד משפחתך

המומחים
להסדרת
קרקעות

נחלת
אבות

החברה המובילה למושבים ונחלות

פנה/י עכשיו לסומחים!

נסייע לך באיבחון הדרך להסדרה/
רישוי/לגליזציה/הוספת זכויות/שינוי
קו סגרש/פל"ח/פיצול ועוד... ועוד...

התקשר לקבל
רשימת ממליצים

התקשר לקבל
חוות דעת מקצועית
והחלטות רמ"י
העדכניות

ביקור בבית הלקוח -
חינם וללא התחייבות!

***5278**

היסמין 9 א', בנימינה, 3055327
טל. 04-6227744, פקס. 04-6228886
www.nachlat-avot.co.il

חברת נחלת אבות - החברה הגדולה והוותיקה בישראל למושבים ונחלות בעלת מוניטין רב שנים, בעלת צוות מקצועי הכולל אדריכלים מומחים בתכנון והובלת תב"עות במושבים, שמאים, רו"ח, יועצים כלכליים ושדרה ניהולית.

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

בסוף יוני סיימו תלמידי בית הספר את שנת הלימודים תשע"ט והחלו את חופשת הקיץ. אני מודה לצוותי החינוך בבתי הספר והגנים - ובראשם לדיתה בראונשטיין מנהלת ביה"ס התיכון, לרז לחוביצר מנהל בית הספר היסודי, לאפרת שחר מרכזת תחום הגיל הרך ולא לעזר פויכטונגר מנהל מחלקת החינוך - על הובלת שנה מאתגרת, על העשייה החינוכית, על המסירות ועל ההשקעה. תודה לוועדי ההורים שיצרו שותפות אמיתית וקידמו תהליכים משמעותיים עם בתי הספר ומסגרות הגיל הרך.

אני מאחל הצלחה לתלמידי מחזור ל"ח שסיימו את לימודיהם בבית הספר ויוצאים לדרכם החדשה בשנות שירות, במכינות ובצה"ל; ולחניכי המכינות שסיימו את שנת הפעילות במכינות חצבה, פארן ועין יהב. צאו בשלום ושובו בשלום, אנחנו מחכים לכם.

איציק בר, מנהל מרחב דרום בחטיבה להתיישבות, מסיים בימים אלה את תפקידו. בתחילת החודש ערכנו לכבודו סיור פרידה שביטא את הקשרים והפרויקטים שבהם היה מעורב בערבה לאורך השנים. החטיבה להתיישבות היא שותפה אמיתית לפיתוח הערבה לאורך שנים רבות - בסיוע לנקלטים חדשים בתקציבי קליטה, בקידום והובלה של תהליכי צמיחה דמוגרפית ביישובים ובמועצה, על ידי פיתוח תשתיות פיזיות וקהילתיות ביישובים. לאורך השנים מלווה צוות החטיבה את הערבה ומסייע לפיתוח תעסוקה ולחיוזוק הקהילה. בין הפרויקטים שהחטיבה שותפה להם בערבה: הקמת מרפאה אזורית ומרכז חילוץ והצלה בספיר, הקמתו של חאן תעסוקות בצוקים, פיתוח אזור תעסוקות בעין יהב, הקמת המכינות ביישובי ערבה ועוד פרויקטים ותהליכים רבים. אני מודה לאיציק בר על שנים רבות של עשייה במסירות, בצניעות ובאהבה גדולה לערבה ולקהילה ומאחל הצלחה ליהודה אבני מחליפו בתפקיד.

בתחילת יולי נסגר שדה התעופה ת"א-דב הוז לפעילות, ועם סגירתו הופסק גם קו הטיסות מתל אביב לערבה. קו תעופה תל אביב עין יהב, המחבר את הערבה למרכז הארץ, נחנך ב-31 במאי 1976, במעמד שר התחבורה דאז גד יעקובי ז"ל ובעקבות יוזמתו הברוכה של שי בן אליהו ז"ל, אשר גייס למעלה מ-50,000 לירות לצורך הקמתו. קו הטיסות שהחל לפעול בשנת 1984 שימש עורך תחבורה חשוב. הוא אפשר את הגעתם של אנשי מקצוע לערבה והתניידות נוחה לתושבים. בשל חשיבותו הרבה, תמכו המועצה והחברה לפיתוח בקו זה כל השנים, אף על פי שכדאיותו הכלכלית הוטלה לעיתים בספק. בשלב זה, קו הטיסות חדל לפעול ואין לו פתרון חלופי. חלופות להקמת שדה תעופה אחר באזור המרכז נבדקות על ידי הממשלה, אך כרגע אין צפי ממשי למועד הקמתו. אני מודה לחברת "אלרום" אשר הפעילה את קו הטיסות שנים רבות ולחברת "איה תעופה" שהפעילה את הקו בשלוש השנים האחרונות, תודה על שירות מצוין ויעיל. תודה לחברה לפיתוח על שנים רבות שבהן הפעילה את הקו לרווחת הקהילה.

כביש 90: לצערנו הרב, מספר התאונות בכביש הערבה עולה משנה לשנה. סכנת החיים המרחפת עלינו, התושבים שנוסעים בכביש זה מדי יום ביומו, היא ממשית. הדבר נכון גם לגבי כלל הנוסעים בכביש זה. חיי אדם נמצאים בסכנה ומשפחות שלמות נהרסות בתאונות קשות. כביש הערבה אינו מותאם לכמות הנוסעים בו. התשתיות לקויות וכדי לשפר את הבטיחות ואת תנאי הנסיעה, נדרש ריבוד הכביש שסובל מבלאי מתמשך והשלמה של סלילת ארבעה נתיבים (שניים לכל כיוון) מצומת קטורה ועד צומת הערבה. מצב הכביש והתעלמות הממשלה לא מותרים לנו ברירה, ואנו נעשה כל שנדרש בכדי להניע את הממשלה לפעול בנושא. אני מקווה ששר התחבורה החדש יהיה קשוב לצורך החיוני ומציל החיים בשיפור התשתית הקיימת, יתקצב ויפעל למימוש הביצוע בדחיפות וימנע את התאונה הבאה! הקיץ כאן, החום כבד, הכבישים עמוסים - סעו בזהירות ושמרו על עצמכם.

המשך קיץ מהנה ובטוח לכולם,

אייל בלום

תוכן עניינים

3 דבר ראש המועצה

4 חדשות ערבה

כתבות

14 **תנועה של ממש**, אלירז דאי מראיין את הגרעינרים

20 **תמרות עשן**, רועי גלילי על תרבות חקלאית

22 **כביש 90**, נדב אילון על המציאות בכביש שלנו

מדורים

26 אישון במדבר

27 עשינו עסק

28 ללוש

30 צפר צמרת

32 אבנים מתגלגלות

33 שירה

34 עשה זאת בעצמך

35 אומרים שהיה פה שמח

36 חיים ברשת

38 המוח: תשבץ היגיון וחידות

תוכן נוסף

40 לוח אירועים

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדברגר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

המועצה האיזורית הערבה התיכונה

צילום שער

חברי גרעין עודד ערבה 20

צילום: באדיבות מחלקת הנוער ערבה

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

מנכ"לית

מפנים פסולת גושית מהיישובים

כדי לתת מענה לצורך בפינוי של פסולת גושית (ריהוט ישן, מקררים, מכונות כביסה, ספות, מיטות וכדומה), החלה המועצה לבצע אחת לחודש פינוי מסודר בשיתוף פעולה עם היישובים. בכל יישוב מוגדרת נקודת איסוף אחת שממנה ייעשה הפינוי. חשוב להדגיש שאין מדובר בפסולת בנייה, צמיגים

בניית מרחב חדש עבור חדר מחשבים בבית הספר היסודי ורכישת מחשבים חדשים. העבודות ברובן מתבצעות על ידי צוות התחזוקה המסור במועצה.

בדירוג היציבות פיננסית של הרשויות המקומיות בישראל המתבצע זו השנה ה-13 ומשקלל מרכיבים כגון ניהול נכון ויעיל של תקציב, גביית תשלומים שוטפים וחובות, עבר מתושבים ועסקים ועוד משתנים רבים, עלתה המועצה מהמקום ה-22 בשנת 2018 למקום 13 בשנת 2019.

במקביל וללא קשר המדד הסוציאקונומי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מציב את המועצה ברמה 7 מתוך 10. המדד הסוציאקונומי בוחן בין היתר הכנסה ממוצעת לנפש, רמת מינוע, אחוז זכאים לתעודת בגרות, אחוז סטודנטים, אחוז דורשי עבודה, יחס תלות ואחוז ומקבלי גמלה להבטחת הכנסה.

רויטל טריפלר
מנכ"לית

או גם וכי לכל סוגי הפסולת המיועדים למחזור (קרטונים, נייר, בקבוקי פלסטיק, זכוכית) יש מכלי איסוף מסודרים. יש להקפיד על הפרדה של פינוי הפסולת לפי מכלי האיסוף הייעודיים.

שיפוצי קיץ: במהלך חופשת הקיץ מתבצעים שיפוצים במוסדות החינוך במועצה. המועצה מעמידה סכום של רבע מיליון ש"ח לטובת צביעה, תיקון מפגעי בטיחות, חידוש ריהוט, התאמת כיתות ומרחבי למידה.

תמונה מתוך: <https://www.peterson.af.mil/News/Article/734366/recycle-yard-roes> פסולת לפינוי

חינוך

סיכום שנה במערכת החינוך ומבט לתש"פ

כ-1200 תלמידי הערבה סיימו את שנת הלימודים תשע"ט ויצאו לחופשת הקיץ והקייטנות.

לשנת תש"פ אנו צופים המשך גדילה של כמות התלמידים בבתי הספר ובעיקר בתיכון כתוצאה מהמחזורים הגדולים יחסית העולים מהיסודי. בתוך שש שנים צפוי בית הספר התיכון לגדול בכ-30% מגודלו הנוכחי.

אנו מסיימים שנה מלאת אתגרים ועשייה במערכת החינוך לכל אורך הרצף החינוכי מלידה ועד למסיימי י"ב, מהם נפרדנו רגע לפני יציאתם להמשך דרכם בצבא, במכינות ובשנות השירות.

צילום: דליה שחר

סיום שנה בכיתה א'3

מחזור ל"ח במסיבת סיום הלימודים

צילום: באדיבות גלי דרשר

תודה מיוחדת ליעל חביבי יו"ר ועד הורי הגיל הרך, עידו כהן יו"ר ועד הורי היסודי, ואורית שלכט יו"ר ועד הורי התיכון על ההשקעה, המאמץ והשותפות לדרך. תודה מיוחדת למנהלים - אפרת שחר, רז לחוביצר, עדי קינן ודיתה בראונשטיין על עבודה לילות כימים לטובת הילדים, הצוותים והמערכות. בשבועות האחרונים קיימנו - צוות החינוך, הנוער והרווחה - פגישות ביישובים לשמוע את ההורים ולדבר על נושא התנהגויות סיכון אצל בני הנוער. תודה לכל מי שבא ולקח חלק בפגישות ובשיחות. פגישות בספיר וצוקים יתקיימו לאחר חופשת הקיץ.

הדרך יפה עד מאד - אָמֵר הַנְּעֵר.

הדרך קשה עד מאד - אָמֵר הַעֵלֵם.

הדרך ארכה עד מאד - אָמֵר הַגֶּבֶר.

ישב הזקן לנוח בצד הדרך.

(לאה גולדברג)

נאחל לכולנו שנהנה מהדרך, נתגבר על כל המכשולים בסבלנות ובאהבה. בברכת קיץ טוב ובטוח.

אלעזר פויכטונגר, מנהל מחלקת חינוך וצוות מנהלי החינוך

בשנת תשע"ט שמנו את הדגש במספר תחומים לכל אורך הרצף החינוכי: חיזוק הקשר עם ההורים ויצירת מנהיגות משותפת, שיפור הקשר בין המסגרות למעבר מיטבי בין השלבים ויצירת שפה חינוכית אחת, חיזוק ושיפור המענים לילדי חינוך מיוחד וילידים מצטיינים, פיתוח תוכניות למידה מתקדמות, שיפור ההוראה וההישגים הלימודיים והמשך חיזוק התחום החברתי והערכי. חלק ממאמץ העבודה בתחומים אלו הורגש כבר השנה. השקענו גם בתכנון וגיוס משאבים בתוכניות נוספות שאת הפירות שלהן נראה בשנת הלימודים הבאה עלינו לטובה.

צוותי החינוך יצאו לחופשת הקיץ, למנוחה והתארגנות לקראת פתיחת השנה. זה המקום להודות לכל המורים, המחנכים, תומכי הוראה ואנשי מנהלה, לכל אחת ואחד מהם אשר עובדים ללא לאות לטובת ילדינו. בשנה האחרונה נפגשתי עם רוב אנשי החינוך בערבה לפגישות אישיות. מצאתי אנשים חדורי אמונה, מלאי תקווה ומסירות. תודה על עבודתכם ועל הנכונות להיות זמינים ונוכחים עבור ילדינו יום יום, שעה שעה.

במהלך השנה נפגש פורום "שולחן חינוך", יושבי ראש ועדי ההורים ומנהלי המסגרות לגיבוש תוכנית עבודה משותפת. הפורום קיים גם מפגשים פתוחים לצוותי החינוך וימשיך בעבודה גם בשנה הבאה. בכוננתנו לקיים גם מפגשים פתוחים לקהילה ולהזמין את כל ההורים להיות שותפים לחשיבה ולעשייה.

במסגרת שיעור "כתיבה יצירתית" בכיתות ו' בהנחיית אורנה טל, מחנכת כיתה א' ומורה לכתיבה יצירתית בכיתות ו', כתבה רותם ניר מעין ירב סיפור קצר המתכתב עם שירו של יגאל בשן "יש לי ציפור קטנה בלב". הסיפור שכתבה רותם זכה במסגרת תחרות של אגודת הסופרים העבריים המקיימת מדי שנה תחרות כתיבה לכיתות ג'-ו' ויפורסם בספר היצירות הנבחרות של ילדי ישראל. ברכות לרותם ניר ולאורנה טל.

ציפור קטנה בלב

יש לי ציפור קטנה בלב שלי, והיא אחראית על השמחה, הרגש האהבה והטוב. היא תמיד שמחה ומאושרת, אך היא חולקת את ליבי עם ציפור אחרת. עם הציפור הרעה האחראית על הכעס, על עצב על הקללות והאלימות ועל כל מה שרע בחיים.

הציפור הטובה והציפור הרעה תמיד מתווכחות. הן עושות לי לא נעים בלב. הן תמיד פורצות במלחמות אחת נגד השנייה.

הלוואי שהייתה לי את האפשרות לסדר את זה. אך אינני יכולה להיכנס לליבי ולעזור להן להשלים. לפעמים הציפור הטובה אומרת לי לעזוב. היא אומרת לי שהיא תסתדר לבדה.

חיכיתי. חלפו להם חודש, חודשיים ואפילו שלושה. בינתיים הציפור הטובה שבתוך הלב שלי קצת השתנתה.

גם היא התחילה לקלל ולהשתמש באלימות ולגרום לי לכעוס.

לא נשאר בליבי מקום לשמחה.

הציפור הטובה נכנעה לציפור השנייה. הלוואי שאקום בוקר אחד והכל ישתנה. הלוואי שהציפור הטובה תדע להוביל את הדרך.

רותם ניר מקבלת את הפרס

צילום: רינת ניר

מרכז קהילה ערבה

ממשיכים במלוא המרץ גם בקיץ

שנת הפעילות תשע"ט הגיעה לסיומה בהצלחה רבה! השנה התאפיינה בפעילות ענפה בתחומים מוכרים וחדשים, בפיתוח תוכן חדש ואיכותי, בפנייה לקבוצות גיל נוספות ולקהלים חדשים וביצירה מקומית עצמאית שהיוותה מוקד משיכה לקהל רב. מחלקת מדע והעשרה שפעלה השנה לראשונה, יצרה קורסים וקייטנות איכותיים במגוון נושאים מדעיים, מחלקת הנוער התחזקה מאוד, הוקמה מועצת נוער אזורית, פעילות הנוער התרחבה למחוזות חדשים נוסף על הפעילות התנועתית המסורתית והמוכרת, "המטבח" התגלה כסיפור הצלחה, מאות ילדים ומבוגרים אכלו בו בהנאה. "המטבח" חיזק את תחושת הביתיות והקהילתיות וענה על צורך גדול של הורים רבים. שיתופי פעולה רבים וטובים התקיימו בין המחלקות והניבו פרויקטים יפים לאורך השנה בנושא אומנויות הרחוב, גישור ודיאלוג, עבודה בין-דורית של הגיל השלישי. ספורטאים, מוזיקאים ורקדנים רבים הגיעו להישגים גבוהים ברמה ארצית, פרויקט הנשים "שלום ידיך" יצר הזדמנות לעשייה קהילתית והיכרות קרובה

בין נשות הערבה ועם נשים ירדניות. החברה למתנ"סים בחרה להוקיר באופן מיוחד את העשייה במרכז קהילה ערבה, והעניקה לנו תעודת הוקרה מיוחדת "על חשיבה ופעולות זימיות מעוררות השראה". בפירוט נוסף ציינה החברה: "תעודת הערכה וציון לשבח מוענקת למרכז קהילה ערבה על עמידה באתגרים גאוגרפיים ותקציביים, הירתמות למשימות מחוזיות וארציות, ופיתוח מרכז קהילתי מקצועי ומשמעותי בקהילה". על כל אלו ועוד, ניצח ביד רמה, ביצירתיות ובמסירות רבה, צוות מרכז קהילה ערבה, הפועל לפיתוח קהילת הערבה, ועל כך תודה גדולה לו. תודה גדולה גם לצוות המורים, המאמנים והמדריכים המובילים את הפעילויות השונות שבוע אחר שבוע במקצועיות רבה ובהשקעה גדולה. תודה לכם, המשתתפים הרבים, על הבעת האמון, על ההשתתפות הפעילה ועל הפרגון הרב שחוינו השנה.

תוכנית הקיץ יצאה לדרך. ראשונים יצאו חניכי שכבת ט' לקורסי הדרכה ביער חנתון. הקורס שארך 10 ימים, היווה פתיחה מרשימה ומרגשת להקמתה של תנועת הנוער החדשה למגזר הכפרי. 1,400 חניכים מ-19 מועצות אזוריות שבחרו להצטרף לדרך החדשה, חוו תהליך חינוכי אינטנסיבי שעסק בעולמם הערכי, במתן

כלים בהדרכה, אחריות ופיתוח מנהיגות. 45 חניכי הערבה השתתפו בקורס ושבנו לערבה מלאים בכוחות ובנכונות להשתלב בתפקידי הדרכה בשנה הבאה. במהלך הקיץ תמשיך התנועה החדשה לקרום עור וגידים תוך התבססות על עברה המפואר של תנועת בני המושבים. התנועה החדשה תשאב את השראתה משורשיה העמוקים, שיהוו בסיס איתן לצמיחה, יצירה והתחדשות. בביה"ס של החופש הגדול השתתפו למעלה מ-160 תלמידים, כמעט 100% מכלל תלמידי כיתות א'-ג'. השנה עסקה התוכנית בנושא "עולם המים" באמצעות סדנאות ושיעורים חווייתיים, פרי פיתוחו של צוות התוכנית על החיים במצולות, מים במדבר ועוד. שלושה שבועות של תוכן איכותי ומפגש חברתי מעניין ומפרה. תודה גדולה לכל העוסקים במלאכה.

השנה התקיימה לראשונה קייטנה ייחודית לילדי העדה הבדואית. הקייטנה נוצרה ביוזמה משותפת ובאיגום משאבים משותף של מרכז קהילה ערבה, המחלקה לשירותים חברתיים ומחלקת החינוך. הקייטנה התקיימה בשפה הערבית בהנחייתה של חנאן ג'פאלי שהגיעה אלינו מיפו. הילדים למדו קריאה וכתביה בערבית, השתתפו בשיעורי יצירה, בישול, יוגה, שעת סיפור, ונסעו ליום כיף ופעילות אתגר באילת. חוויית הלמידה והיצירה בשפת האם שלהם הייתה משמעותית מאוד ויצרה תחושת ביטחון ושייכות. בכוונתנו להמשיך את התוכנית במהלך השנה, וליצור יום פעילות קבוע שייתן מענה מקיף לילדי העדה. תודה לנועה אוסטר רכזת להב"ה ולנעה טלשיר ממחלקת החינוך על בניית התוכנית והוצאתה לפועל.

מוזמנים להמשיך ולקחת חלק בתוכניות הקיץ שההרשמה עבורן עוד פתוחה, נשמח לפגוש אתכם בקולנוע ערבה למבוגרים בימי שלישי בערב. תוכנית הפעילות לשנה הבאה תפורסם בקרוב ובמקביל יפתחו ההרשמות אליהן. המשך קיץ נעים ובטוח.

אילת להב ביגר
מנהלת מרכז קהילה ערבה

צילום: מיכל בראמי

קייטנה לילדי הבדואים בערבה

קתדרה של החופש הגדול

תוכנית קתדרה המותאמת לימי הקיץ החמים החלה לפעול, והיא יוצרת רצף פעילויות לגיל השלישי לאורך כל השנה. מתכונת הפעילות בחודשי הקיץ תפעל במשך שישה שבועות והיא כוללת שני ימי פעילות בוקר (שני ורביעי) ויום פעילות ערב (סרטי קולנוע).
אנו מזמינים גם את אלו שטרם נחשפו לפעילות השנתית, להצטרף.

יולי אוגוסט 2019 - תשע"ט

פתוח לקהל הרחב

קתדרה של החופש הגדול

תכנית קיץ לוותיקי הערבה | לימודי העשרה, תרבות ופנאי לגיל השלישי

בריאות

מערך הרפואה האזורי

מערך הרפואה האזורי מתבסס על שש מרפאות קהילה של "שירותי בריאות כללית" הפועלות ביישובים. בכל אחת מהמרפאות פועלים רופא משפחה ואחות, יש חדר-תרופות, מתקיים מעקב הריון וניתן שירות טיפת חלב. המרפאות פתוחות בשעות הבוקר ואחר הצהריים בהתאם ללוח זמנים שנקבע בכל יישוב. בספיר פועלת מרפאה אזורית המספקת גם שירותי רפואה יועצת (רופא עור, עיניים, נשים), רופאת טיפת-חלב ושירותי פרא-רפואה (פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וריפוי בדיבור למבוגרים).

מוקד רפואי (שר"פ) אזורי פועל בשעות שבהן

מרפאות היישובים סגורות. מטרתן לתת שירות ומענה אנושי ומקצועי למקרים אשר אינם סובלים דיחוי או שיש חשש וצורך בהתייעצות מקצועית לגביהם. מחודש מאי החולף נסגרה מרפאת המוקד הרפואי שפעלה בשעות 23:00-19:00, ומאז השירות ניתן על ידי פרמדיקים מקצועיים במענה טלפוני בלבד. חמישה פרמדיקים מאיישים את משמרות הפעילות של המוקד: רוני אביגדורוב מצופר המשמש כפרמדיק אחראי; אורן חורש מקטורה ועוד שלושה פרמדיקים - סטודנטים לרפואה. סמכויות הפרמדיקים כוללות אבחנה/ייעוץ והפניה לטיפול רפואי או פינוי לבית חולים במידת הצורך. ברמה האופרטיבית, עם קבלת הפניה למוקד, הפרמדיק מנתב את המענה לטיפול של גורמים רלוונטיים: ייעוץ עם

רופא/אחות, הקפצת רופא/אחות לטיפול במרפאות היישובים, הפניה למיון או מענה אחר. המוקד מעודכן במצבת כוח-האדם הרפואי הנמצא בערבה ומפנה לפי הצורך. פעילות המוקד כמענה מקצועי של פרמדיק, 24/7 שעות לא השתנתה וממשיכה כבעבר. החברה לפיתוח והמועצה מפעילות את המוקד בליווי ובקרה של משרד הבריאות וקופת חולים כללית ובתמיכתם הכספית.

מענה רפואי למצבי חירום: מ-8:00 עד 16:00 מד"א מפעילה בספיר נקודת הזנקה המאוישת על ידי חובש רפואה דחופה בכיר. בשעות שאין כונן של מד"א, פועל כונן מצוות החירום האזורי של המועצה הנמצא בקשר רציף עם מד"א. נוסף על כך, קב"ט המועצה נמצא בקשר ישיר ורציף עם כל צוותי הרפואה המתנדבים מיישובי הערבה, בכללם נהגי האמבולנסים והחובשים, אנשי הרפואה, וגם עם הצבא והמשטרה, והוא מפעיל אותם לפי הצורך. המתנדבים בצוותי החירום עוברים הכשרות מקצועיות בעזרת מחלקת הביטחון ומחלקת הבריאות במועצה במטרה לשמר את כשירותם ולהגביר את שיתופי הפעולה ואיכות העבודה המקצועית של כל אחד ואחת מהם בנפרד וכצוות חירום.

עירית שחר

מנהלת מחלקת גיל שלישי, בריאות והתנדבות

שירותים חברתיים

פעילות משלבת לילדים בעלי צרכים מיוחדים

אנחנו מאמינים במיצוי הפוטנציאל של כל אדם עם מוגבלות בקהילה, וזאת במטרה

לממש עבורו איכות חיים מיטבית. בימים אלה המחלקה לשירותים חברתיים ומחלקת החינוך החלו בפרויקט שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים בפעילות חברתית. מספר קבוצות שילוב החלו לפעול במרכז המייקס, ובבריכות המושבות. את התוכנית מרכזת דפנה ברנע-רומנו. הפרויקט מתקיים בסיוע

קרן שלם - קרן מיסודם של מרכז השלטון המקומי ומשרד הרווחה למתן סיוע מקיף בתחום פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות. הקרן תסייע בשנתיים הקרובות בערבה לפרויקטים של קבוצות המשלבות ילדים בעלי צרכים מיוחדים בפעילות פנאי וחברה.

לאחרונה הסתיימו עשרה מפגשים שהתקיימו במועדון ה"וותיכאן" בעין יהב בנושאים רבים ומגוונים הנוגעים לאזרחים ותיקים. המפגשים התקיימו אחת לשבוע וההיענות וההשתתפות היו גבוהות. אנחנו מזמינים את ועדי הגיל השלישי המעוניינים בפעילות דומה, ליצור קשר עם ציפי אמבר, עו"ס אזרחים ותיקים במחלקה לשירותים חברתיים או לעיריית גבעון-סלומון רכזת "קהילה תומכת", המרכזות ומנחות את הפעילות.

שירות ייעוץ לאזרח נפתח בערבה על מנת לתת מענה לפניות הציבור בנושאים של מיצוי זכויות, חוק, משפט, עבודה ועוד. השירות מופעל על ידי מתנדבים. הוא ניתן בחינם ובסודיות לכל פונה ומסייע בהליכים בירוקרטיים, ביצירת קשרים עם המסד ובקיצור הליכים במגעים עם מוסדות וארגונים שונים. לקבלת השירות ניתן לפנות לנגה גיבורי, המרכזת את השירות בערבה, לטלפון במשרד 077-6449413 או בנייד 052-3666666.

דורית לוביש-פאיאנס
מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

צילום: רינת רוזנברג

סדנת בוקר בוותיכאן בעין יהב

ביטחון

16 חובשים נוספים בערבה

בתחילת יוני סיימו 16 חובשים חדשים את קורס החובשים שארך חצי שנה. החובשים החדשים שמגיעים מכל היישובים, הצטרפו לקבוצות הביטחון והחירום היישוביות, ובקרוב יעברו את מבחן ההסמכה שלהם. לאחר המבחן המסכם, מרביתם ימשיכו להסמכת נהגי אמבולנס ויצטרפו לצוות נהגי האמבולנס באזור. מספר אירועים שהתרחשו בערבה בחודשים

האחרונים חיזקו את ההכרה בחשיבות ההתנדבות של התושבים לחיזוק הביטחון האישי של תושבי הערבה. אירועים בגבול עם ירדן ותאונות דרכים על כביש הערבה בשנה האחרונה הם הוכחה נוספת לחשיבות הזמינות והמעורבות של המתנדבים שלנו בזירות השונות.

ביטחון בכבישים: לאחרונה אורן מורגן מפארן וצביקה זירעאלי מצופר, מתנדבים ותיקים במשטרת התנועה, יצאו לקורס שכלל שלושה ימי לימוד והכשרה בשבוע במשך כחודשיים. בסופו הם הוסמכו כנציגי יחידת יחפ"צ (היחידה

לפינוי צירים) בערבה. אורן וצביקה מוסמכים לפנות רכבים אשר חוסמים את הכבישים אחרי תאונות או תקלות שאירעו על הכביש, ובכך לצמצם את זמני חסימת הצירים. תודה לאורן וצביקה על היוזמה והאחריות ועל הנכונות להתנדב ולסייע בכל דרך.

תושבים המעוניינים להתנדב באחד מהצוותים: כיבוי והצלה, מד"א, משטרה - פנו אליי על מנת שנוכל לרכז את הפניות ולקדם הכשרות מתאימות.

נדב אילון
קב"ט

החברה לפיתוח ובניין הערבה

סוגרים את שדה דב ואת קו הטיסות לערבה

בשנת 1976 התחיל לפעול קו התעופה המחבר את הערבה עם מרכז הארץ. בתחילת יולי הפסיק קו הטיסה עין יהב-שדה דב לפעול בעקבות סגירת שדה דב בתל אביב.

משרד התחבורה והמועצה לאורך השנים. **מנהל למו"פ:** שמוליק פרידמן סיים את תפקידו כמנהל לאחר כשנה וחצי. תודה לשמוליק והצלחה בדרכו החדשה. לניהול המו"פ חוזר אילון גדיאל אשר ניהל את המו"פ בין השנים 2006-2013.

לאילון ולצוות המו"פ - בהצלחה!

**נעמי בקר
מנכ"לית**

ההחלטה לסגור את שדה דב, אשר אליו וממנו ממריאות ונוחתות טיסות הקו של הערבה, התקבלה לפני שנים אך לא מומשה בעקבות מחלוקות בין המדינה, הצבא ובעלי הקרקעות. ב-1 ביולי 2019 נסגר שדה דב, ולעת עתה אין לנו פתרון תעופתי אחר המאפשר נוחות, זמינות וקיצור משמעותי של משך זמן ההגעה מהערבה למרכז הארץ. לכן, למרבה הצער, יבוטל קו הטיסות הסדיר שהפעילו החברה והמועצה בסבסוד של

פיתוח

31 נחלות הקלאיות במושב עידן

החלו עבודות הפיתוח של 31 נחלות הקלאיות במושב עידן. פיתוח הנחלות מאפשר למושב עידן לקלוט משפחות חדשות ולהשלים את הפרוגרמה ל-120 נחלות הקלאיות. חלק

עבודות פיתוח בעידן צילום: יגאל אזולאי קק"ל

מהמשפחות מתגוררות במושב וממתינות להכשרת חלקה א (מגרשי מגורים) והשאר יקלטו בהמשך. העבודות צפויות להסתיים בעוד שנה.

**מור זילברשטיין
מנהל פיתוח**

מרכז המשתלמים

סיום שנת הלימודים 2018-2019

1,200 סטודנטים סיימו בחודש שעבר את שנת ההכשרה במרכז המשתלמים. בטקס הסיום נכחו שגרירי המדינות השונות וסמנכ"ל משרד החוץ. בתום המבחנים והטקסים ובמהלך חודש

המשתלמים דואג להסדרת הציוות המתאים של הסטודנטים במשקי הערבה. השנה מצטרפים אלינו סטודנטים מאיי פיג'י, וונואטו, גמביה וקייפ-ורדה. אני מאחלת הצלחה למסיימים, וברוכים הבאים - מחזור 2019-2020.

**חני ארנון
מנהלת מרכז משתלמים**

יוני נפרדנו מהבוגרים ששבו לבתיהם. הבוגרים שבים לארצותיהם ומשתלבים בעבודות במגזר הציבורי והפרטי ומצליחים להתקדם ולהשתלב בעקבות הניסיון וההכשרה שקיבלו בשנת הלימודים בערבה.

שנת הלימודים הבאה תיפתח במהלך חודש אוגוסט. הוועדה הבינמשרדית אישרה לקלוט בשנה הקרובה כ-1,150 סטודנטים. מרכז

צילום: באדיבות מרכז המשתלמים

מטקס הסיום של מחזור 2018-2019

החברה לפיתוח ובניין הערבה

צמיחה דמוגרפית

14 משפחות חדשות

במהלך חודשי הקיץ יעברו 14 משפחות חדשות ליישובי המועצה. חלקן הגיעו בעקבות עבודה ואחרות שמעוניינות להכיר את אורח החיים והיישובים רגע לפני שהן מקבלות החלטה אם לבנות את ביתם בערבה. שלוש משפחות מגיעות לצופר, שלוש משפחות לחצבה, שתי משפחות לעין ירב, שתי משפחות לפארן וארבע משפחות לספיר. למשפחות הנקלטות - בהצלחה!

יונתן גריסנה

רכז צמיחה דמוגרפית ומנהל מרכז מבקרים

תיירות

הזמנות באתר "תיירות ערבה"

אתר האינטרנט "תיירות ערבה" עלה לאוויר בחודש ספטמבר, תוכנית ההתממשקות של האתר עם בוקינג שהוטמעה באתר, מאפשרת מעקב ובקרה על הזמנות המתקבלות בו. ממנה ניתן ללמוד שמאז עלייתו של האתר, התקבלו בו כ-310 בקשות להזמנת לינה במתחמי התיירות באזור (היקף העסקאות שנעשו באמצעותו נאמד בכ-110,000 ש"ח). ביוני התחילה עבודת קידום אורגני של האתר ברשת על ידי עדכוני תוכן ושימוש במילות מפתח מובילות, זאת במטרה לשפר את מיקומו ואת החשיפה שלו במנועי החיפוש.

אוסי ניר

רכזת תיירות

אינטרנט

שמים את הערבה בוויקיפדיה

לאחרונה, בהובלת רכזת תיירות ובשיתוף מחלקת אינטרנט ערבה, התגבשה קבוצה של חמישה עשר כותבים אשר יוכשרו וילמדו את הטכניקות והשיטות להעלאת ערכים לוויקיפדיה, מתוך כוונה שבתום ההכשרה יכתוב כל אחד מהם ערכים על הערבה להטמעה באתר ובכך יביא לחשיפה נוספת של הערבה לציבור.

גילה טל

מחלקת אינטרנט

פיתוח עסקי

שדרוג לפארק ספיר

פרויקט פיתוח ושדרוג פארק ספיר נכנס

התוכנית כוללת את טיפוחו ושדרוגו של הפארק נוסף על יצירת שביל הליכה חווייתי, הסובב את האגם ולכל אורכו של הפארק. לאורכו של השביל ישולבו תחנות מעולם התוכן והטבע של הערבה: צמחייה, סביבה, אקולוגיה בדגש על נושא המים. בסמוך לשביל ובשטחו של הפארק יפוזרו תחנות עצירה מוצלות למנוחה, בהן יוכלו המבקרים לנוח, לנפוש וליהנות מפיקניק בחיק הטבע. לאחרונה הושלם גיוס הכספים לטובת התכנון, ובסוף יוני התחילה העבודה מול המתכננים והיועצים השונים.

התכנון צפוי להסתיים באוקטובר הקרוב ותחילת הביצוע בינואר 2020. הפרויקט קיבל את תמיכת חל"י (החברה להגנת ים המלח) - הזרוע הביצועית של משרד התיירות התומך בפרויקט. שותפים נוספים לפרויקט: משרד החקלאות, רשות ניקוז ערבה והקרן לשטחים פתוחים של רמ"י.

גלי כהן

פיתוח עסקי

הדמייה של הפיתוח המתוכנן בפארק ספיר

נמסרו חלקות חקלאיות ל-19 משפחות חדשות

בימים אלו נמסרו חלקות חקלאיות ל-19 משפחות חקלאיות חדשות במושבם עידן, חצבה, צופר ופארן. החלקות הוכשרו על ידי משרד החקלאות וקק"ל. הצלחה רבה לנקלטים החדשים.

סקר גידולים: בחודשיים הקרובים נבצע סקר גידולים אצל החקלאים הערבה. להעברת מידע שלם ומדויק יש חשיבות גדולה היות שככל שהמידע יהיה תואם את המציאות בשטח, כך נוכל לנתח מגמות אזוריות ויעדי שיווק ולהיערך למגמות אלו. שיתוף הפעולה שלכם חשוב לנו מאוד.

חוברת ירוקה: הסתיימה הגשת "החוברת הירוקה" להעסקת עובדים זרים בחקלאות לעונת 2020. לאחר הבחירות לכנסת ולכשיתמנו שר ומנכ"ל חדשים למשרד החקלאות, אפעל לשינוי הרגולציה בתחום העובדים הזרים ובכלל זה גם ביטול החוברת הירוקה. אני מקווה

שחוברת 2020 היא האחרונה שנידרש למלא.

קרן בונה טרה: במהלך אוקטובר 2018 פורסם "קול קורא" של קרן בונה טרה לתמיכה במיזמי חקלאות חדשניים בערבה. כ-20 חקלאים הגישו השנה בקשות לקרן והן נבחנו על ידי צוות אזורי שהעביר לקרן את המלצותיו על חמישה פרויקטים. לאחרונה הוענקו המענקים לפרויקטים שזכו השנה בתמיכת הקרן: משק יונש (פארן) - עבור שיפור מערך הגידול של פרח הליזיאנטוס על ידי התקנת מסכים טרמיים וצומת מיהול, אורי יעקובי (פארן) - עבור מכונת ערבוב ומילוי מצע לגידול פטריות, רמי שדה (עין יהב) - עבור הקמת מפעל ליצור ממרחים של עשבי תיבול, גולן שוויגר (חצבה) - עבור ציוד למטע לימונים אורגניים ליצוא, ניר ברמי (עידן) - עבור מיכון חקלאי לגידול מלון ודלעת. סך התמיכות לפרויקטים עומד על 360,000 ש"ח.

אנו רואים עלייה בהגשות המיזמים לקרן בונה טרה בשנים האחרונות וממליצים להשתמש בפלטפורמה זו לקידום מיזמים חקלאיים חדשניים. תודה לנציגי הקרן - פרופ' אביגד

וונשק והפרופ' גדעון גרפי על עבודתם לפיתוח וחיזוק החקלאות בערבה.

סניטציה ותקופת החיץ: הסתיימה תקופת החיץ אשר לקראתה, כמו בכל שנה, נערכה במו"פ ישיבה עם נציגי הגנת הצומח, חוקרים, מדריכים ונציגי היישובים. נכנסנו לתקופת החיץ בזמן וניקיון השטחים ברובו נעשה גם כן בזמן וכנדרש. לתקופת החיץ יש חשיבות ממשית בהפחתת מזיקים בתקופת הגידול ולכן, למרות הקושי הכרוך בהיערכות אליה ובמימושה, חייבים להמשיך ולקיים אותה. זהו יתרון גדול שיש לנו על פני מגדלים באזורים אחרים. חשוב לשמור על יתרון זה.

תערוכת אגרו משוב: במהלך יוני התקיימה התערוכה השנתית של אגרו משוב בגני התערוכה. גם השנה המועצה, בשיתוף הוועדה החקלאית, הקימה ביתן שבו הצגנו את חקלאות הערבה.

עונה חקלאית חדשה מתחילה בימים אלה - שתהיה לכולנו עונה חקלאית מוצלחת.

אורן קורין
יו"ר הוועדה החקלאית

צילום: מיכי מיור

הזוכים במענק קרן בונה טרה בשנת 2019

ועדה מקומית - מחלקת הנדסה

מאגר מידע תכנוני זמין לציבור

אתר האינטרנט של הוועדה המקומית <https://arava.bartech-net.co.il> כולל מגוון כלים שמטרתם העיקרית היא להנגיש את המידע התכנוני ואת מאגר המידע של הוועדה לציבור הרחב ולאפשר לכל תושב לקבל מידע במגוון תחומים: GIS תכנוני: מאפשר צפייה במפה הטופוגרפית

ייתכן שבתוצאות החיפוש יחסרו חומרים. אם נתקלתם בחוסר ספציפי של חומר, אתם מוזמנים לפנות אלינו.

באתר ישנם חומרים נוספים שיכולים לעזור בתהליך תכנון או בנייה. ניתן גם לפנות למשרדי הוועדה לאיתור וקבלת חומרים ולכל מידע ועזרה הדרושים בטלפון 08-6592216 או באימייל vba@arava.co.il.

כרמל הר-גמליאל
מהנדסת המועצה

של הערבה התיכונה, בתב"ע (תכניות בניין עיר) בכל מגרש, להוציא מידע רלוונטי לצרכי תכנון, להפיק מפות, למדוד שטחים ומרחקים.

ארכיב: מאפשר צפייה בתיקי בניין (היתרים, טפסי 4 וכדומה). נדרש להזין פרטי מגרש/ תיק בניין (אם לא ידוע תיק הבניין ניתן לפנות אל הוועדה ואנחנו נמסור לכם אותו). הנגשת הארכיב ופתיחתו לציבור התאפשרו הודות לפרויקט סריקת ארכיון הוועדה אשר עדיין מתבצעת. לאור זאת

בין השיטין

112 חניכים סיימו את השנה במכינת ערבה

בסוף יוני סיימו שנה עם 112 חניכים-בוגרים רובם מתגייסים בימים אלו לכלל יחידות צה"ל. מגמות הגיוס הצה"ליות ניכרות גם בקרב בוגרנו - יותר כוח אדם איכותי הנמשך על פי שיקולי הצבא לכיוון המודיעין והסייבר (על חשבון גיוס לקרבי) ויותר בנות לתפקידי לחימה. את השנה הקרובה נפתח עם כמעט 150 חניכים במכינות ובתוכנית החדשה שנה ב' הנפתחת בעין יהב (צפויה לעבור בהמשך לספיר). למתגייסים ולמתגייסות - בהצלחה!
תיקוני ליל שבועות במכינות: במקביל לריקודי הטורקטורים, לחג החקלאי ולמופעים במושב, אנחנו מציינים מדי שנה את חג השבועות בלילה של לימוד יהודי-ישראלי במכינות. ליל הלימוד הוא זכר למסורת עתיקה שבה ליל החג מוקדש ללימוד תורה. המסורת הזו תופסת

מקום בחברה הישראלית בשנים האחרונות ולא רק במגזר הדתי. אל ליל הלימוד במכינות הערבה הצטרף השנה העיתונאי בן דרור ימיני והוא כתב על כך בטורו ב"דיעות אחרונות": "בחג השבועות ביליתי בחברת חניכי שתי מכינות קדם-צבאיות, בפארן ובעין יהב. זה לא רק המרחק מהמרכז. זה המרחק מכל מה שנדמה לנו על הנוער הישראלי. מסתבר שכאשר במרכז הארץ היו אירועים קשים של אלימות, הנוער שהיה שם, רגע לפני הגיוס, יכול ללמד את כולנו פרק חשוב על מה שהמדינה צריכה להיות. הם תוססים. הם אכפתיים. הם בעלי מודעות גבוהה. בכל גרעין יש גם דתיים, וקבלת השבת שהשתתפתי בה בפארן הייתה חוויה מרוממת. הם יצרו קבלת שבת מדברית, חוויה מעולם אחר, מסורת חדשה שהם המציאו. ולצידה הייתה גם תפילת ערבית רגילה, אורתודוקסית, שחלק מהחילונים השתתפו בה. אין מחיצה בין בנות לבנים. אין רבנים. יש תפילה לשם תפילה במסורת ישראל. בפרהסיה כולם

שומרים על השבת. במרחב הפרטי כל אחד עושה כרצונו. בלי כפייה. זה הביטוי לישראל יהודית-דמוקרטית. רובם יתגייסו ליחידות מובחרות. אחדים מהבוגרים הגיעו לחג. הם אוהבים את האווירה ואת החברותא. ביניהם היה בן ליוצאי אתיופיה שנמצא בשלב מתקדם בקורס טיס. אפליה? גזענות? הדרה? הצחקנו אותם. הם לא מייצגים את כל הנוער. אבל שם, בערבה, ובמכינות קדם-צבאיות אחרות, נמצאת ארץ ישראל היפה. ואם משם יצמחו השינוי והבשורה - יש לנו תקווה."

חילופי תפקידים בעמותה: העמותה מתחדשת בחודשים האחרונים. נועה בראל סיימה את תפקידה אחרי ארבע שנים מצוינות ואל תפקיד הסמנכ"לית בעמותה נכנסה רינת רוזנברג. נתאל אלינסון סיים את תפקידו כראש מכינה בחצבה אחרי חמש שנים יוצאות מן הכלל ואת מקומו יתפוס סער גולן העובר עם אשתו ושלושת ילדיו אל הערבה. נתאל נשאר בערבה ויוביל את הקמת פרויקט "מדרשת הערבה" (ותוכנית שנה ב') של העמותה בספיר. טל איתן שעמדה בשנתיים האחרונות בראש המכינה בפארן ועשתה עבודה מעולה עוזבת את האזור. את מקומה תתפוס עדיה קדמי-סממה העוברת לאזור עם בן זוגה ושתי בנות. ולסיום, אורי בראל נכנס לניהול תוכנית "עבודה עברית" במקומו של נדב טורי. תודה נדב! אני מאחל הצלחה גדולה למסיימים ולאילו המתחילים את תפקידם. קיץ טוב לכולנו.

אבישי ברמן
מנכ"ל עמותת בין השיטין

צילום: באדיבות מכינת ערבה-עין יהב

בוגרי מחזור ב' של מכינת ערבה-עין יהב

פעילות קיץ קהילתית במרכז "כמה שצריך"

בעקבות הצלחת הפעילות הקהילתית שהתקיימה במרכז "כמה שצריך" באזור התעשייה ספיר לקראת חג השבועות, החלטנו לקיים במרכז "כמה שצריך" פעילות קיץ מרעננת לילדים בני 4-9 והוריהם. הפעילות תתקיים ב-30 ביולי, בשעה 17:00 במחיר השתתפות סמלי של 10 ש"ח. הפעילות מתקיימת בשיתוף "חומס אליהו" שפותח את שעריו בימי שלישי אחה"צ. כך גם מתקיימת הלכה למעשה כלכלה מקומית מקיימת, המאגדת גורמים עסקיים, קהילתיים, חברתיים תחת מטרה משותפת לרווחת הקהילה. זוהי דוגמה מוצלחת לשיתוף פעולה מקיים. לפרטים לגבי פעילות "כמה שצריך" אפשר לפנות לחדווה בטלפון 052-3666698.

הקרטון יכול לקטון, המיכל לא יכול לגדול...

אנא שטחו את הקרטונים לפני הכנסתם למיכל האיסוף (קרטוניה) ביישוב

- 1 קרטון עבה/אריזות קרטון בשימוש ביתי
- 2 הביאו לקרטוניה ביישוב ושטחו את הקרטון
- 3 זרקו לקרטוניה
- 4 הקרטונים שלכם משוועים למפעל מיחזור לנייר וקרטון

הקרטוניה מיועדת לקרטונים בשימוש ביתי בלבד. אין לפתוח את דלתות הקרטוניה. הכנסת הקרטונים דרך החלק העליון בלבד. תודה על שיתוף הפעולה!

למנוע גלישת קרטונים ותפיסת נפח מיותר. הקרטון יכול לקטון, המכל לא יכול לגדול...
יעל חביב
מנהלת יחידה סביבתית

של קרטון ביתי בלבד. המהלך מתבצע הודות לשיתוף הפעולה עם תאגיד ת.מ.י.ר שאמון על הוצאה לפועל של חוק האריזות. יש לשטח את הקרטונים לפני הכנסתם לקרטוניה על מנת

קרטוניות חדשות ביישובים לאיסוף קרטון ביתי: בחודש האחרון הצטרפו לנוף מרכזי המחזור ביישובים קרטוניות לבנות חדשות של חברת אמניר. הקרטוניות מיועדות למחזור

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית

ניצן - בוגרת בית הספר ביאליק ואירחה את משלחת הנוער שלנו כשנסעו למבורן. בסיה - התארכה בערבה שלושה ימים במסגרת סמינר סיכום לתנועות הנוער האוסטרליות בערבה. פנינה - הייתה חלק מקבוצת "הינני" שעבדה בבית הספר היסודי שיטים במשך חודש. היא התגוררה בפארן. המדריכות הכינו את פעילויות שלהן במרכז "כמה שצריך" הנתמך על ידי השותפות ולמדו על הערבה באמצעות סיורים וביקורים שונים לפני פתיחת הפעילות של בית הספר של החופש הגדול.

צוות שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

זו השנה השלישית ששותפות ביחד ערבה אוסטרליה מצרפת נבחרת אוסטרלים להדרכה בקייטנת הקיץ - בית הספר של החופש הגדול. השנה הצטרפו לצוות המקצועי מעיין, איימי, ניצן, בסיה ופנינה - חמש מדריכות אוסטרליות עם עבר עשיר של הדרכה בתנועות נוער. המדריכות סייעו בהדרכה ופעילויות באנגלית המשולבות בתוכנית בית הספר של החופש הגדול. כל המדריכות השנה היו מעורבות בפעילויות של השותפות בעבר באופן משמעותי. איימי - הדריכה בשנה שעברה בקייטנה וביקשה לחזור ולהדריך. מייד כשעזבה בשנה שעברה, היא ידעה שתרצה לחזור והיא מאושרת להיות פה שוב. מעיין - התארכה בערבה לפני מספר שנים אצל משפחת צורף מפארן ומשפחת אשור מצוקים.

המש מדריכות אוסטרליות ב"בית הספר של החופש הגדול"

צילום: טליה סיידמן עמיר

המתנדבות מאוסטרליה

תנועה של מש

אלירז דאי

תהליך מורכב עברה תנועת הנוער בני המושבים בשנה האחרונה: ניתוק, חזרה, שוב היפרדות, ולבסוף מעבר מתנועת הנוער העובד והלומד אל השומר החדש עם השם הזמני "התנועה החדשה". מתוך כל השינויים שעברה תנועת בני המושבים בשנה החולפת, אנחנו רוצים לעצור לרגע ולדבר על אנשים, לספר את סיפור החוויה האישית והקבוצתית של חברי גרעין עודד ערבה 20, שהובילו את פעילות התנועה והנוער בערבה בשנה האחרונה.

רגע של היסטוריה: עודד שחר שוורץ, בן קיבוץ ניר עם, נהרג ב-10 ביולי 1967, ביום השלושים לנפילת אחיו עמוס שחר, במלחמת ששת הימים. באותם ימי מלחמה התנדב הנוער לצאת לשדות ולעבוד בחקלאות במקום הגברים המגויסים לצה"ל. עודד יצא לעבודה בשדות הקיבוץ שעל קו הגבול, שם עלה על מוקש ונהרג. עודד היה בן 18 במוותו. באותה שנה נוסד גרעין ראשון שיצא לשנת שירות בשכונת קטמון בירושלים. בין חברי הגרעין היה אהוד גלעד, בן כיתתו של עודד שחר. בעקבות מות חברו הטוב, החליט אהוד יחד עם חבריו לקרוא לגרעין ע"ש עודד שחר שוורץ - גרעין עודד - ובכך להנציח את שמו וזכרו. בימים אלו גרעין עודד ערבה 20 מסיים את שנת הפעילות. במהלך החודש האחרון, בימי הקיץ עמוסי הפעילות בתנועת הנוער, נפגשתי עם רוני, שיר, איתי, רותם וסוהר - חמשת הגרעינרים שלנו, בין טיול הכנה לסמינר מדריכים, בין מסע ליום שגרתי במושב. דיברנו על החוויות שלהם מהערבה בשנה האחרונה.

חברי גרעין עודד ערבה 20 עזבו לפני שנה את הבית עם סיום הלימודים ולפני הגיוס לצה"ל במטרה להמשיך ולפעול בשדה החינוכי ולתת לבני הנוער במגזר הכפרי את מה שהם קיבלו מהתנועה שבה גדלו. המשימה: חינוך בלתי פורמלי במועצה הפריפריאלית ביותר בארץ.

מה אתם זוכרים מהמפגש הראשון עם נוער ערבה?

רוני מספרת על מפגש מאוד מפתיע. "הייתי מוכנה לסטיגמות שגדלתי עליהן, ולא הכרתי

אנשים מהערבה לפני כן". מעניין. איזה סטיגמות יש על נוער הערבה? שאלתי את רוני.

"ציפיתי לרוחניקים כאלה, אנשי מדבר. בפועל, הם מאוד דומים לילדי המרכז. אותם תחומי עיסוק, אותם התחביבים והחיפוש אחר אותם הדברים בגדול. אני חושבת שעיקר ההבדל הוא שהנוער מאוד לא עסוק בעצמו".

איתי: "אם הייתי צריך לתמצת, הייתי אומר שזה שוק להכיר נוער אחר ומיוחד, חופשי ופרוע. ילדי המערב הפרוע. רואים את זה בתרבות הפנאי של הילדים, מהאופנועים, הריגושים. מצד שני, העשייה של הנוער נעשית

כשאתה מתמייין לשנת שירות, אתה לא מבין את המקום החברתי שלך בתוך התפקיד. בסופו של דבר אתה צריך לגשת לילדים שהם בערך בגילך, ולנסות להתחבר אליהם

ומתקיימת לעומקם של הדברים, עד מיצוי האתגר והמחקר, ואף פעם לא לרוחב". שיר ואיתי צוחקים ואומרים שנוער הערבה ביום הם דוקטור ג'קיל, ובערבים הם מיסטר הייד. רותם מספרת על החוויות האישיות שלה כשהגיעה לערבה: "המפגש היה מעניין, מכל מיני בחינות. כשאתה מתמייין לשנת שירות, אתה לא מבין את המקום החברתי שלך בתוך

התפקיד. בסופו של דבר אתה צריך לגשת לילדים שהם בערך בגילך, ולנסות להתחבר אליהם. אחרי שזה מצליח, אתה מבין שילד בכיתה ז' יכול להיות החבר הכי טוב שלך".

איך אתם תופסים את קהילת הערבה?

רוני כהרגלה מאוד רומנטית ורואה את העולם בעיניים אופטימיות: "מאוד מאוד התרגשתי מהעובדה שאין דבר כזה ללכת ברחוב ולא לעצור ולהחליף מילה עם השכן שלך. זה לא משהו שקיים היום בחברה הישראלית שאני מגיעה ממנה. והיחס בערבה לגרעינרים מאוד מחבק ומכבד".

שיר: "אני מרגישה ממש חלק מהקהילה, בעיקר ביישובים שלי, העשייה החינוכית שלנו חיזקה את הקהילה ביישובים לדעתי, אומנם נשמע כמו קלישאה אבל אני באמת מאמינה בזה, זה מתבטא באירועי הנוער שאנחנו מצליחים לעשות (חג מעלות, פורים חנוכה וכו'), ואני מרגישה שבעשייה שלי ביישובים הצלחתי לחבר ולו במעט את הנוער למבוגרים".

איתי: "אני ראיתי והרגשתי קהילה אמיתית ומשפחתית. זה לא נמצא במקום שממנו אני מגיע, ואני מקווה להצליח להביא את זה איתי לשם, ביישום של הדברים, ולא רק במילים היפות".

אתם יכולים לספר על חוויה קהילתית משמעותית מהשנה האחרונה?

רוני: "בתחילת השנה, במדבררחוב במרכז בספיר, אני זוכרת שממש התרשמתי והתרגשתי לראות את העוצמות של הקהילה בערבה, הייתי גאה שיש לי שנה בתוך קהילה כל כך מיוחדת". סוהר שנמצא בשני קצוות המועצה נוטה

צילום: אלירז דאי

כינוס 20 שנה לגרעין עודד בערבה שהתקיים בפברואר 2019

להשוות בין פארן לעידן: "ממה שאני מרגיש זה מדהים. אני יכול לומר שהקהילות כל כך שונות ממושב למושב, וכל אחת בפני עצמה מרגישה כמו משפחה אחת גדולה, ומה שכיף בעיקר זה התחושה שמקבלים אותי. המשפחה המאמצת שלי בעידן גרמה לי להרגיש את השנה הזאת בעוצמות ממש אחרות, לא ציפיתי לקשר הזה לפני השנה, ואני פשוט מרגיש פה בבית בזכותו. זו ממש משפחה לכל החיים".

שיר ואיתי מספרים על רגעים מיוחדים שהיו להם במהלך השנה: איתי נזכר באירוע בני ובנות מצווה. "לאו דווקא ביחס לחלק שלי בתוך זה, אבל לראות את זה מהצד, זאת זכות גדולה לקחת חלק במשהו מאוד אינטימי בחיים של הילדים". שיר מסכימה עם איתי, ונותנת דוגמה נוספת לאירוע קהילתי משמעותי בשבילה. "ביום השואה וביום הזיכרון, חשתי שאני חווה מעין פריצת דרך למרחב האישי ביישובים. דוגמה עוצמתית לכך הייתה לי בצוקים. ראיתי איך מצליחים לצבוע את הטקס בצבעים המיוחדים של צוקים, ובחצבה שם קיימנו

ערב זיכרון לנוער עם התושבים הוותיקים יותר ששיתפו את הנוער, שם הרגשתי שאני ממש חלק מהאירוע ומהקהילה".

המרחק מהבית היה קשה? בתגובה לשאלה זו כולם כאחד נחרו בבזז, ורוני ייצגה בתשובתה את כלל הקבוצה. "הנסיעות הן החלק הקל ביותר במהלך השנה האחרונה! 5 שעות לכל

ידעתי שארצה לעשות שנת שירות רחוק מהבית, ואני לא מרגישה שזה השפיע עליי השנה. אני רואה את המרחק מהבית כהזדמנות, לא יוצא לכולם לחוות את זה

כיוון, אני לא טיפוס של בית, ותמיד ידעתי שארצה לעשות שנת שירות רחוק מהבית, ואני לא מרגישה שזה השפיע עליי השנה.

אני רואה את המרחק מהבית כהזדמנות, לא יוצא לכולם לחוות את זה".

ואיך המדבר? "מדהים, לא יכולה לעזוב. רק מקווה בכל בוקר שתהיה ראות טובה".

ספרו על שיאים או אתגרים שאיתם התמודדתם במהלך השנה?

רותם משתפת על האתגר המשמעותי והוא להיות בת 19 ובתפקיד כל הזמן: "קשה מאוד להיות במקום הזה שמנסה להיות מעניין ורלוונטי כל הזמן, זה לא משהו שאתה נולד איתו, אבל מצופה ממך כגרעינר להיות מפעיל וחברותי לכולם, והרבה פעמים זה התפקיד. לפעמים צריך לוותר על האגו שלך. תמיד צריך לעשות את הצעד הראשון מול הילדים. גם לשלוח לחניך הודעה בווטסאפ יכולה להיות עניין גדול בשבילי, שאני מצליחה להתמודד איתו, וחויית הדחייה נמצאת שם כל הזמן. אנחנו בחינוך תמיד עוסקים בסיטואציה שבה הפרה רוצה להניק יותר משהגל רוצה לינוק. וזה טבעי ומוכן, אבל לא תמיד פשוט לבחורה בת 19 להיות בסיטואציה הזאת. כחניכה סיננתי את אנשי הצוות שלי, היום לא. בחיים שלי החניכים ממלאים מקום של 100%, לעומת זאת אני מרגישה שביום טוב אני ממלאה 5% מחיהם. ועם זאת, רגעי השיא: בסוף היום, כשהייתי בקורס מד"צים וראיתי שהייתה לי שיחה שלא נענתה מהחניכים שלי, זה היה ממש מרגש, נראה שהצלחתי להיכנס להם ללב".

רוני מספרת על תהליכים אישיים שאיתם התמודדה: "להגיע למקום חדש, ובעיקר חיי הקומונה המורכבים. זאת פעם ראשונה שאתה צריך לנהל את עצמך. לעסוק במשימה חינוכית עם ילדים שזרים לך ואתה זר להם. להתאים את עצמך אבל לא לשנות את עצמך!"

ורגע שיא?

"אני חושבת שההכנה לטיול פסח ז'ח' - שלא התקיים - יצא לי להיות מ.פ (מובילת פלוגה). סמינר מד"צים שהסתיים, ובכלל החודש האחרון היה כל כך מורכב, והרגיש שסמינר המד"צים היה נקודת סיום של תהליך מאוד ארוך ומורכב. לא באמת ידענו אם זה יקרה או לא. ובעזרת המון עזרה הצלחנו להעמיד מחנה למופת".

סהר מספר כי עיקר האתגרים שאיתם התמודד היו מקרים אישיים שבהם נכנס לעולמם של בני הנוער. "האתגרים הם בעיקר אישיים מול הנוער, אתה נחשף לעולם הפנימי של הילדים וזה לא דבר שקל לעשות. נוסף על כך, להצליח לעשות דברים באופן שונה ממה שמכירים, זאת משימה לא פשוטה פה בערבה".

גרעין עווד ערבה 20 - תעודת זהות

רוני עצמון מכפר סירקין, גרעינרית בספיר ובצופר ומקימת מועצת הנוער בערבה.

סהר חייקין ממזור, גרעינר בפארן ובעידן.

איתי כהן מכפר ויתקין, גרעינר בספיר ובעין יהב. שיר דישיבק מעין אילה, גרעינרית בחצבה ובצוקים. רותם יעקובוביץ מאלון הגליל, גרעינרית בצוקים ובפארן.

תמיד תמצאו אצלנו במטבח: (חוץ מנמלים) פתיתים בשמן!

ציטוט קבוע: "למה לא הלכתי לאיזה מכינה טובה".

סרט קבוע של הקומונה: into the wild.

מקום אהוב בערבה: אוכף הקלדרה בזמן זריחה.

צילום: באדיבות מחלקת הנוער

מימין לשמאל: סהר, איתי, שיר, רוני, רותם

פעילות תנועה

צילום: באדיבות מחלקת הנוער

להתנקות מהסביבה ומהלחץ בחברה הארץ ישראלית. סהר יוצא בהצהרה: "אני לוקח מכאן את ההבטחה לעצמי שמתישו אחזור לערבה כדי לעסוק בחקלאות. שגרת החיים הייחודית של החקלאים בערבה כל כך מחוברת לקרקע ולטבע, והמדבר והאפשרויות שבתוכו פשוט ממכרים".

איתי מעדיף לענות על הדברים שאותם הביא איתו: "אני מקווה שהבאתי לבני הנוער בערבה יכולת להיות אכפתיים לדברים. גם מתהליכים חברתיים שלא דווקא מתרחשים בערבה, מה שקורה בחברה הישראלית, הרחוקה מהערבה. לגרום לכך שלנוער כאן יהיה אכפת ממה שקורה בחוץ".

ולסיום: איך אתה מסכם את המורכבות שהייתה השנה מבחינתך בכל התנועה, השינויים והתמורות?

רוני חוששת שעקב הניתוק מתנועת הנוער העובד, לא ייפתח מחזור חדש של גרעין עודד בערבה: "אני מאוד מקווה שיהיה גרעין עודד אחרינו, כי המפעל הזה הוא תהליך מתמשך, וכל אחד נבנה מזה שקדם לו ולהפסיק את זה, זה ממש חבל. אני חושבת שחשוב מאוד שגרעינרים יבינו שהמשימה היא להמשיך

שלה, מאוד מאוד מיוחדים ואין מקומות דומים לזה בארץ".

איתי: "התובנה הכי גדולה שלי מהמקום הזה היא שהרבה מאוד מהערכים שחשבתי שאני הולך לפיהם באמות המידה הערכיות שלי, אפשר לקחת אותם עוד עשרה צעדים קדימה. הציונות נכנסת פה בדלת האחורית, כולם

האתגרים הם בעיקר אישיים מול הנוער, אתה נחשף לעולם הפנימי של הילדים וזה לא דבר שקל לעשות

עובדים, כולם עושים שירות משמעותי, ומערכת החינוך פה היא מערכת קטנה ומשפחתית, עם כל המורכבות שיש בזה, כולם עושים את המקסימום, והערכים ניכרים פה בעשייה, ולא במילים על ערכים".

מה הבאתם איתכם לכאן בשנה הזו ומה אתם לוקחים מכאן להמשך?

רוני: "אני לוקחת איתי פשטות, ואת היכולת

שיר מתייחסת להפרדה בין האישי למערכת: "אתגר משמעותי היה להצליח לגרום לנוער להבין שמאחורי החולצה הכחולה יש גם בן אדם. אני יודעת שיש ילדים שמסתכלים על דמות הגרעינר כמשהו מחייב ומרתיע, והיה לי חשוב לגרום להם להתייחס אליי כ'שיר', ולא כ'שיר הגרעינרית' זה אתגר שהצלחתי בו".

עם איזה תובנות אתם יוצאים על הערבה? האנשים? החיים פה?

רוני שמגיעה ממועצה אזורית דרום שרון במרכז הארץ מספרת על זכרונות נוסטלגיים לחיים שהיא לא הכירה: "אני מרגישה שהערבה היא כמו המושבים של המרכז, רק 40 שנים אחורה. יש לי תמיד תחושה שככה נראה בעבר המקום שאני באה ממנו. למדתי להעריך כל אדם שגר בערבה ולוקח על עצמו את ההחלטה הזאת".

ובתוך אמירה כל כך מורכבת, את רואה את עצמך גרה בערבה בעתיד?

"אני ממש מקווה שכן, וכן, למרות כל המורכבויות".

סהר: "התובנה המרכזית שלי היא שגם הערבה, כמו בכל מקום, מלאה אנשים טובים. אבל הרכב האוכלוסייה וההומוגניות המסוימת

מה קרה לתנועה?

בחודש אוקטובר התקבלה בתנועת המושבים החלטה על הפרדת תנועת בני המושבים מהנוער העובד והלומד. היפרדות היא תהליך מורכב מבחינה טכנית וקשה מבחינה רגשית. לתנועת נוער יש שורשים ומשמעות והיא נשענת על ערכים וחיבורים ותחושת שייכות עמוקה. מסיבות רבות ועקב תהליכים שונים החליטה תנועת המושבים לשוב ולפעול במסגרת הנוער העובד והלומד מאוחר יותר במהלך השנה, אולם, לא הייתה להחלטה זו תמיכה במרחב הכפרי ומרבית המועצות האזוריות והחניכים ביקשו להקים תנועת נוער עצמאית למגזר הכפרי. על מנת לבחון את הנושא ולבקשת הציבור הוקמה ועדה של ראשי מועצות אזוריות ולאחר בדיקת החלופות שעמדו על הפרק, המליצו ראשי המועצות להמשיך במהלך של הקמת תנועה עצמאית באמצעות ארגון השומר החדש שנתם לסייע וסיפק את הפלטפורמה הנדרשת לשלבים הראשונים בהקמת תנועת נוער. לאור זאת 18 מועצות אזוריות, ובכללן הערבה התיכונה, בחרו לקבל את ההמלצה ויצאו לדרך חדשה. השנה הקרובה תהיה משמעותית מאוד לגיבוש זהותה ואופייה של התנועה המתחדשת. המשך הפעילות של גרעין עודד, שמות המפעלים המוכרים שעיצבו את תהליכי הצמיחה של החניכים בתנועה, וכך גם שם התנועה וסימלה - עתידם של כל אלה עוד יתברר. עד אז, מפעלי הקיץ מתקיימים במלוא המרץ בארגון מופתי. והחניכים? למרות הסערה העוברת על התנועה, הפעילות נמשכת והם ממשיכים להיות בתוך מסגרות חינוכיות ערכיות, מאורגנות ומעוררות השראה.

ותמיד רצינו לשים את הערבה בראש סדר העדיפויות שלנו". איתי: "התנועה עברה כל כך הרבה תהפוכות השנה, שבעקבותיהן, לראות את עצמי היום עם שרוך אדום, זה נראה לי כמו הדבר הכי חריג שיכול להיות".

מנקודת המבט שלי במהלך השנה ראיתי איך ילדי הערבה פותחים את ליבם לחמשת הגרעינרים המופלאים שהיו איתנו השנה. כל

מאוד רצינו להיות מחוברים לתנועה במהלך השנה, אבל אני מרגיש שהתהליכים שעברו על התנועה גרמו לנו להתעמק יותר בערבה במהלך השנה

אחד מילדי הערבה מצא בית בדירת הקומונה בספיר ובליבם של הגרעינרים. נוכחותם של הגרעינרים בערבה משמעותית מאוד לבני הנוער. הם פועלים במחויבות להגיע לכל חניך וחניכה והם מנסים ומחפשים דרכים יצירתיות להגיע לעולמם של בני הנוער. אני מקווה שהמפעל החיובי והמשמעותי של גרעיני עודד ימשיך לפעול בערבה.

אלירז דאי בן 31. מנהל מחלקת הנוער, מתגורר בחצבה עם אשתו ליטל ובנם בן ארי. בוגר תואר שני בניהול מוסדות חינוך בלתי פורמליים.

ולהיות חלק ממהו ארוך ומתמשך בחיים ובזהות של קהילה, ולקבל את המקום, ולא לנסות להפוך אותו למה שאתה מכיר". סהר: "מאוד ניסיתי להדחיק את זה במהלך השנה, לא באתי לעשות או להיות מעורב בפוליטיקה בשנה הזאת. ובסוף זה מאוד משפיע, מאוד רצינו להיות מחוברים לתנועה במהלך השנה, אבל אני מרגיש שהתהליכים שעברו על התנועה גרמו לנו להתעמק יותר בערבה במהלך השנה. לבסוף עמדתי בצומת דרכים אם לוותר על דחיית השירות שלי השנה (עקב הניתוק מהנוער העובד - הגוף שדרכו קיבלתי את דחיית השירות לטובת שנת שירות) ולקחת סיכון שיגייסו אותי מוקדם יותר. החלטתי להיות במסעות והטיולים עם הילדים במהלך הקיץ, זה היה לי יותר חשוב מהכול". שיר: "לא משנה כמה מורכבת הייתה השנה, ומה היו ההחלטות שהיינו צריכים לקבל, תמיד זה היה במחשבה מעמיקה על הערבה,

צילום: רונן ליפשיץ

ב"חגיגת הטיולים" פברואר 2019

פיקאפ גאה להציג

תוספות חדשות למערכת ללא עלות נוספת!

מתן פתרון מלא לאורך כל עונת הגידול

QR קוד נוכחות - שעון נוכחות בכל חלקה מאפשר רישום מדויק ומדידת כל סוגי הפעילות במשק

QR קוד לכל שורה - ניטור פעולות אגרוטכניות שונות

לא רק לקטיף - פיקאפ מאפשרת ניטור ומדידת כל הפעילות במשק - הדליה, דילול, ניטור מזיקים ועוד..

לא רק בפלפל - פיקאפ נותנת מענה למגוון רחב של גידולים ושיטות עבודה - בשטח פתוח, בחממה או במטע - עבודה יחידנית או קבוצתית.

PickApp
חקלאות בע"מ
יותר רווחים, פחות עלויות

אילן 050-8187080
אורי 052-3666495
www.pickapp.farm

פתרון שלם ומלא
מותאם אישית למשק שלך
צרו קשר <<<

תמרות עשן

צילום: רועי גילי

אתר פסולת אורגנית מעלה עשן

רועי גילי

האוויר המחניק ועשן המזבלות האורגניות שעולות על גדותיהן הפכו לאחרונה לחלק משגרת הקיצים בערבה. האומנם נגזר עלינו לחיות עם הפגיעה האנושה באיכות חיינו, האם ניתן להתמודד עם בעיית השריפות ובמה זה כרוך?

תקנות הסניטציה מחייבות את החקלאים לנקות את השדות על פי רוב עד אמצע יוני, והחומר, למרות שמרביתו יבש, מועבר אל המזבלות, מגיע לממדי ענק וסותם אותן. מספר פתרונות קצה הוצעו במהלך השנים לבעיית הטיפול בפסולת האורגנית, פינוי למטמנת אפעה, קיצוץ, ייצור קומפוסט, ייצור תחמיץ או שריפה מבוקרת לחימום במהלך החורף, כולם יקרים למדי ומרביתם לא מספקים פתרון מלא וכולל לבעיה. ואולם בעיה בסיסית ומהותית מטילה את צילה הכבד על כל הפתרונות המוצעים ועל הנושא כולו: סניטציה, בדומה למתמטיקה, נבנית מלמטה, נדבך אחר נדבך, והנדבך הראשון ביישום כללי הסניטציה, כלל הזהב, הוא הפרדה. פסולת אורגנית שמגיעה אל המזבלות יחד עם פסולת אחרת - חוטים, ניילון, גומי או ברזל - אחת דינה, להישרף.

חריצות להדליק את ערימות הזבל האורגני ברחבי הערבה ומדוע הוא עושה זאת? למי שאיננו מצוי בעובי הקורה של הנושא

נושא הפרדה הוא נושא פנימי שקשור לתודעה וחינוך, נמצא באחריות כמעט בלעדית של החקלאים והנהלות המושבים, ותלוי בנחישות ובנכונות להתמודד עם האתגר הזה

הזה, נראה שזה די פשוט להפסיק את כל העניין הזה של השריפות, אבל האמת שזה לא לגמרי כך. כמויות עצומות של חומר אורגני מייצרת ומשחררת למזבלות החקלאות בערבה.

את כל פלאי הקיץ החמים ואת קפיצות החרגולים, ואת קרירות הבוקר, את הדבש, הזמנתי במיוחד בשבילי...

את כל הבניינים הישנים, המרפסות המתקלפות, את הברק הקר בסכינים ואת יפיין של כל השרפות. (לאה נאור)

טוב, אני לא לגמרי בטוח לגבי קפיצות החרגולים והמרפסות המתקלפות אבל את השריפות כנראה שלא ממש הזמננו, אבל שוב הקיץ כאן ואיתו השריפות, העשן הסמיך והאוויר המחניק, משל היו חלק בלתי נפרד מעונות השנה, גזירת גורל. האומנם? מיהו אותו שליח מסתורי שדואג בכזו

חיטוי קרקע

צילום: זאב פרוש

קיצוץ ותיחוח של החומר הצמחי היבש אל ערוגות הגידול בתום העונה החקלאית הוא פתרון שמיושם כבר כמעט עשור בלא מעט משקים בערבה, ויש לו, כמו לכל שיטה, חסידים ומתנגדים יתרונו וחסרונות. אלא שבמסגרת הנתונים הקיימים זהו כמעט הכרח בל יגונה, אם להשתמש בביטוי נמלץ משהו. סביר להניח שלא כל החקלאים יבחרו בפתרון הזה, בעיקר בשל חוסר אמון ביכולת להתמודד עם בעיות אגרונומיות שעשויות להיווצר בעטיו. את החומר שלא יקוצץ וימוחזר בשדות ניתן יהיה להביא אל המזבלות האורגניות, ושם יישקל ויטופל באופן דיפרנציאלי בהתאם למשקלו ולעלויות הטיפול במזבלה. את המזבלות האורגניות יש להפוך למרכזים מסודרים שבהם ניתן יהיה לנהל ולתכלל את כל הפעילות הזו. הקטנה דרמטית של החומר הצמחי במזבלות לכדי אחוזים בודדים מן הגודל הנוכחי, תהפוך פתרונות כמו קיצוץ מרוכז של הפסולת פעם בעונה או שתיים למשימה שניתן להתמודד איתה מבחינה אופרטיבית ומבחינת עלויותיה הכספיות.

לפני כשני עשורים כשהייתי מגיע אל הערבה דרך הבקעה, מביט בעמודי העשן שהיתמרו דרך קבע מעל למזבלות הפיראטיות בשדות המוזנחים, חשתי מין לוקאל פטריוטיות, סוג של גאוות יחידה על האופן המוקפד שבו נשמרו עקרונות הסניטציה בערבה. בשני העשורים האלו התדרדרנו למרבה הצער בלא מעט תחומים שקשורים לתרבות החקלאית, והיום, כך נדמה לי, נראה חלון הראווה שלנו ממש כמו המזבלות האורגניות המוזנחות. ההתמודדות עם הררי הפסולת האורגנית ועם איכות חיינו שמידרדרת במהלך הקיצים הלוהטים, היא בסופו של דבר, בראש ובראשונה המשימה שלנו, כי אם לא נציל את עצמנו מעצמנו, אף אחד כנראה לא יעשה את זה.

של החקלאים והנהלות המושבים. מדובר ב"החלפת דיסקט", שינוי תודעה והבנה שטיפול בפסולת החקלאית היא אחת מחובותיו של החקלאי וחלק ממעגל המשימות העונתי. וכן, יש לו היבט כלכלי לעניין הזה, הוא עולה לא מעט וצריך להיות מחושב כחלק מעלויות הגידול, כמה מאות שקלים לדונם לכל הפחות.

קיצוץ ותיחוח של החומר הצמחי היבש אל ערוגות הגידול בתום העונה החקלאית הוא פתרון שמיושם כבר כמעט עשור בלא מעט משקים בערבה, ויש לו, כמו לכל שיטה, חסידים ומתנגדים יתרונו וחסרונות

אחרי מעבר המשוכה הלא פשוטה הזו יש בהחלט מה לעשות: אני סבור שפתרון פשוט, גם אם לא מושלם, נמצא ממש על סף דלתנו.

בחומר מעורב לא ניתן להשתמש לכלום כמעט, וכלים מכאניים פשוט אינם בנויים להתמודד עם חומר כזה. ככה זה, פשוט ומדכא. נושא ההפרדה הוא נושא פנימי שקשור לתודעה וחינוך, נמצא באחריות כמעט בלעדית של החקלאים והנהלות המושבים, ותלוי בנחישות ובנכונות להתמודד עם האתגר הזה. בשנים האחרונות חלה התרופפות ניכרת בהקפדה על הפרדה במזבלות האורגניות וגם הנהלות המושבים חדלו משום מה להתייחס אל העניין הזה. המשרד לאיכות הסביבה הוא שותף חלקי מאוד לניסיון להילחם בבעיית השריפות: מחד הוא מגלה נחישות גוברת להילחם בבעיית השריפות, אך מאידך איננו מעודד תוכנית כוללת או השקעות ופיתוח בתחום הטיפול בפסולת האורגנית.

היעדרם של פתרונות אפקטיביים, גדילה בשטחים החקלאיים ושנים רבות של התעלמות מערכתית מן הבעיה הביאו אותנו בשנים האחרונות לסיטואציה שבה הפך עשן המזבלות לחלק בלתי נפרד מנופי הערבה, וזוהי טביעת חותם מבישה ומכוערת.

קשה מאוד לאתר נתונים מדויקים בנוגע לכמויות הפסולת האורגנית שמייצרת החקלאות בערבה מדי שנה, אך אין ספק שמדובר באלפים רבים של מ"ק במשקל של אלפי טונות, החומר הרב הזה יקטן בנפחו עד לכדי עשרה אחוזים מן הנפח המקורי שלו אם יקוצץ, ועל כן גם קיצוץ הוא סוג של פתרון חלקי, דחייה, וקניית זמן. זאת ועוד: בשל צפיפותו היחסית, חומר קצוץ כמעט בלתי ניתן לכיבוי, במידה שיודלק.

פתרונות (?)

האם ייתכן אפוא פתרון פשוט לבעיה סבוכה? לא לגמרי. פתרון, ולו חלקי, לבעיית הטיפול בפסולת החקלאית ולבעיית השריפות תלוי בראש ובראשונה בשיתוף פעולה אפקטיבי

צילום: עפרי גלילי

מראה אופייני של אתר פסולת אורגני בערבה

מה עושים עם כביש 90

נדב אילון

488 ק"מ, זהו אורכו של כביש 90. הכביש מתחיל בגבול עם מצרים במעבר טאבה, בגובה פני הים, עובר את הערבה לכל אורכה, יורד למקום הנמוך בעולם, ומשם מטפס ועובר לכל אורכה של בקעת הירדן, חוצה את בית שאן, מגיע לכינרת, עובר בטבריה ומטפס מעלה אל הגליל העליון, חוצה את עמק החולה ומשם עולה עד למטולה, עד הגבול עם לבנון. הכביש הארוך בישראל. חלקו הדרומי של הכביש - הידוע בשם כביש הערבה - הוא הכביש "שלנו".

כביש הערבה נסלל לראשונה אי שם בשנות ה-60 של המאה הקודמת, אז הפך מדרך עפר, שהוריי עוד סיפרו לי כי היו נוסעים בה במשאיות לאילת בדרך לא דרך שעות רבות, ולעיתים, אפילו ימים. הכביש נסלל, ומאוחר יותר אפילו נבנו גשרים על הכביש, הודות לכוונה להקים את תחנת השידור "קול אמריקה" סמוך למושב עידן. עד כאן טוב ויפה. הימים חלפו, כמות הרכבים במדינת ישראל עלתה, כמות התיירים גדלה והתנועה בכביש גדלה מאוד.

המשמעות מוכרת לכל: עומס הולך וגובר של התנועה בכביש הערבה, בעיקר בקיץ, בעיקר כשחם.

מסלילתו בשנות ה-60 כמעט לא השתנה תוואי הדרך פרט למקטע קטן בצפון הערבה, שבו הוסט הכביש בעקבות הכוונה להקים את תחנת "קול אמריקה". נתיב אחד דרומה ואחד צפונה, ללא תאורה לאורכו, ללא הפרדה קשיחה בין המסלולים, ללא שוליים רחבים לעצירת חירום וללא תחנות ריענון בסטנדרט ראוי ומזמין מנוחה.

מספר שולחנות פיקניק שהציבה קק"ל במספר חניונים סמוכים לכביש, ללא שירותים, ללא מים קרים, וכמעט ללא צל, לא יכולים להיות פתרון טוב מספיק או מזמין לעצירה והתרעננות. יש לאורך הכביש מספר תחנות דלק עם חנויות

נוחות וזכיינים של רשתות מובילות נותנים מענה לציבור עצום ורב. בתקופות העמוסות הם עמוסים. עמוסים מאוד.

בכביש יש לא מעט "נקודות מתות" ושדה הראייה בהן מוגבל. מקטעים ארוכים אינם מאפשרים עקיפה. תשתית הכביש מיושנת, שחוקה ואינה מתאימה למהירויות הרכבים היום. נוסף לכך את משקל המשאיות העמוסות

מסלילתו בשנות ה-60 כמעט לא השתנה תוואי הדרך פרט למקטע קטן בצפון הערבה, שבו הוסט הכביש בעקבות הכוונה להקים את תחנת "קול אמריקה"

שתופסות נתח נכבד מנפח התנועה ואת האוטובוסים הרבים הנוסעים בו - כל אלה יחד בתוספת הבלאי הטבעי, אינם מוסיפים לכביש שלנו ולבטיחות הנסיעה בו.

כביש 90 הוא עורק חיים לתושבי הערבה. הכביש בגזרה שלנו מתחיל בנקודה הדרומית בצומת מנוחה, הק"מ ה-101, חולף על פני כל

יישובי המועצה עד לנקודה הצפונית, צומת עידן, בק"מ ה-158 וממשיך לכיוון צומת הערבה. סה"כ 57 ק"מ של כביש בתחומי המועצה. על פניו זהו תוואי כביש פשוט, ישר, ללא מחלפים ובעיות. אבל יש בעיות.

במקטע הכביש "שלנו" - בהיותו הנתיב היחיד המאפשר תנועה באזור - עוברים מעל 500,000 כלי רכב בחודש: רכבים פרטיים, משאיות ואוטובוסים (מתוך "ספירת תנועה בדרכים בין-עירוניות 2011-2016" של הלמ"ס ממאי 2017), כלומר 16,600 רכבים בכל יום. המשמעות היא שבכל יום, נוסעים על הכביש כ-33,000 איש בממוצע, בהנחה שיש שני נוסעים בכל רכב. 33,000 איש ביום, כמעט מיליון איש בחודש, 12 מיליון איש נוסעים בכביש הערבה בשנה. המציאות הזו היא אתגר לא פשוט לכל מי שנוסע בו על בסיס יומי קבוע, וגם למשתמשי הדרך המזדמנים העוברים באזור הערבה. מרבית הנוסעים בכביש הערבה נוסעים בו בדרכם לחופשה שתכננו באילת.

כל מי שנסע אי פעם במקטע הכביש שלנו, בדרכו לאילת או ממנה, זוכר בעיקר כביש ארוך מאוד, אין-סופי, חד גוני, ובמרבית חודשי השנה גם חם. כמה חם? חם עד כדי להרדים אותך על ההגה.

יש בעיה שהיא, איך נאמר: פצצה מתקתקת. איום אמיתי ויומיומי - המשאיות.

ים המלח, מראה מכביש 90

צילום: רינת רוזנברג

יום יום את כל משתמשי דרך. אין בקרה, אין מניעה, אין אכיפה, וכמובן אין שום הרתעה. זו לא גזרת גורל. בכביש 1 לדוגמה נאסרה נסיעת משאיות בשעות מוגדרות, והפלא ופלא, הן נוסעות רק בשעות המותרות כי כשהמדינה רוצה, היא מסוגלת לאכוף ולהסדיר את הנושא לטובת כל משתמשי הדרך, אבל צריך להכיר בצורך הקיים כדי לשנות את המצב ולהגדיר כללי תנועה ואכיפה מתאימים.

כל זאת מביא בסופו של דבר לנתון הקשה והנורא ביותר של מספר התאונות בכביש ותוצאותיהן המחרדות. אני מביא כאן רק את הדוגמאות מהחודשים האחרונים: לפני כחצי שנה, תייר מצרפת נהרג בהתנגשות ליד תחנת הדלק עין יב. לפני כן משפחה שלמה נהרגה כשרכבם התנגש באוטובוס לא רחוק מצומת הערבה. בתחילת חודש יוני נהרגו שתי ילדות, צעירות כל כך, בהתנגשות חזיתית בין שני רכבים. תאונה שנגרמה כנראה בגלל

לוודא את כשירותו ואחריותו למטען שהוא מוביל, שהמצב הטכני של הרכב תקין, ושהוא לא מסכן את משתמשי הכביש האחרים. רק אם עמד בכל התנאים הללו, המשאית תוכל להמשיך בדרכה.

כמות המשאיות הנוסעות בכביש עלתה משמעותית והן נעות בכביש במספרים גדולים, בין 500 ל-700 משאיות, לכל כיוון בכל יום!

נחזור אלינו. כמות עבירות התנועה שמבצעים נהגי המשאיות בכביש הערבה היא בלתי נתפסת. משאיות ארוכות, כבדות, ולעיתים רבות עמוסות במשקל העובר את המותר, שועטות במהירויות של מעל ל-110 קמ"ש, עוקפות רכבים ומשאיות אחרות, ומסכנות

עם עליית היקפי השיווק והיצוא החקלאי מהערבה, ופתיחת נמל אילת לייבוא סחורות מהמזרח, ומעבר סחורות המגיעות אל ומנמל אילת, ובהיעדר רכבת, משאיות הן האמצעי היחיד לשינוע הסחורות. כמות המשאיות עלתה משמעותית והן נעות בכביש במספרים גדולים, בין 500 ל-700 משאיות, לכל כיוון בכל יום! העובדה שאין הסדרה ופיקוח על תחום נסיעת משאיות המשא, הסדרה הכוללת בדיקה ואכיפה קבועה של המשאיות ונהגיהן, היא בבחינת מחדל של ממש. אין לכלל אורכו (הארוך...) של הכביש אפילו תחנת ביקורת אחת למשאיות. בצירי תעבורה דומים בעולם, נהוג להציב תחנות שקילה ובדיקה. זו היא הלכה למעשה נקודת ביקורת שבה כל משאית מחויבת לעבור. היא נשקלת ונבדקת שהמשקל שלה ושל המטען שהיא נושאת תקינים, גם ספר הרכב נבדק. לא רק המשאית והמטען נבדקים גם הנהג צריך לעמוד בהנחיות נוקשות של שעות שינה, מנוחה, אכילה ושתייה על מנת

התהפכות משאית סמוך לפארן

צילום: באדיבות מחלקת ביטחון

צילום: רינת רוזנברג

מטולה בקצה הצפוני של כביש 90

והתאימו. יש בו שני נתיבי נסיעה לכל כיוון, עם הפרדה קשיחה וכל התנאים הנחוצים להפיכתו לכביש מהיר ראוי ובטוח לשימוש, ואפילו עשו זאת די מהר, כל זאת לנוכח הצורך לתת מענה לתיירים המגיעים לאילת משדה התעופה החדש שנפתח לאחרונה. תוכניות להמשך הרחבת הכביש עד לצומת הערבה והכנסתו למאה ה-21 מבחינת תשתית ראויה העונה על נפחי התנועה העוברים בו, כבר נעשתה. מה לא קרה? לא הוקצה תקציב לביצוע. המצב הקיים הוא מחדל שעל המדינה לקחת עליו אחריות ולשנות אותו. זו אחריותה וזה בידיה. כביש הערבה חייב להיות עם שני נתיבים לכל כיוון, עם הפרדה קשיחה בין המסלולים, תשתית מסודרת, נקודות חצייה ברורות, תאורה לכל אורכו, תחנות עצירה וריענון תואמות המאה ה-21, הסדרה ואכיפה, בעיקר על המשאיות שנעות בציר הזה. ויפה שעה אחת קודם, אף על פי שזה כבר באיחור.

שלנו. הם האחים והאחיות שלנו, הבנים וההורים שלנו. המתנדבים הללו הם המשענת

מתנדבי הרפואה והחירום של המועצה הם הבסיס האיתן שבלעדיו קשה לראות איך ניתן לתת מענה למי שייפגע על כביש הערבה. הם זמינים תמיד, הם אנשי מקצוע, הם חדורי מוטיבציה, והם השכנים שלנו

של כולנו בשגרה ובחירום, והם אותם אנשים שקשרו את גורלם בגורל כל אחד ואחת הנוסע בכביש הערבה.

את מקטע הכביש מאילת ועד קטורה סללו

עקיפה מסוכנת. לקראת סופו של חודש יוני התרחשו על הכביש שתי תאונות בהפרש של שתיים ז' מזו והגישה לאזור נחסמה למשך כ-5 שעות. משאית שהובילה עגלים התהפכה קילומטר צפונית לצומת הערבה, בתאונה שסיכנה חיים של משתמשי דרך אחרים, העגלים שנחלצו ממנה, הסתובבו בשטח והיוו גם הם סיכון. שתיים לאחר מכן, סמוך לפארן סתה מנתיבה משאית שהובילה אשלג. שני הנהגים נפצעו בינוני ורק בדרך נס איש לא נהרג.

למציאות הזו יש היבט נוסף. חשוב ונוגע למרקם החיים שלנו. את הסיוע הראשוני ומציל החיים לנפגעי התאונות על הכביש שלנו מעניקים כ-40 מתנדבים ממושב עידן ועד מושב פארן. בערבה פועלת תחנת מד"א והיא מאוישת על ידי חובש יחיד בין 08:00 ל-16:00. בשעה 16:00 כשהמשמרת מסתיימת, תחנת מד"א נסגרת, ומשעה זו המתנדבים, תושבי האזור, צוותי רפואת החירום שלנו, אחראים על הצלת החיים באזור. המתנדבים נמצאים תמיד בכוננות לקריאה, שעל פי רוב משמעותה היא לעזוב הכול ברגע, בכל שעה ביום, לרוץ לרכב הפרטי או לאמבולנס היישובי ולהגיע למקום התאונה כדי להעניק סיוע. לתאונה שבה נהרגו שתי ילדות, הגיעו שני רופאים, שתי אחיות ועוד שישה חובשים, מתנדבים כולם. הם הצליחו לסייע ולהציל את הפצועים הרבים ונאלצו לקבוע את מותן של הילדות. מתנדבי הרפואה והחירום של המועצה הם הבסיס האיתן שבלעדיו קשה לראות איך ניתן לתת מענה למי שייפגע על כביש הערבה. הם זמינים תמיד, הם אנשי מקצוע, הם חדורי מוטיבציה, והם השכנים

צילום: באדיבות מחלקת ביטחון

זירת תאונה

אישון במדבר

אלכס ליבק

צופר, יוני 2019

סטודיו רעות - ג'ירוטוניק ותנועה בערבה

רגעים נוספים פוגשים אותי בסטודיו ובקורסים. כאשר מטופל שמתאמן אצלי חווה השתפרות והתקדמות, כאשר חולקים איתי רגע של "הארה" תנועתית. פעם אמר לי מתאמן: "את יודעת, שמתי לב פתאום שבנסיעות שלי מהערבה, אני נוהג וכל הגוף שלי שעון לצד ימין". כולנו מכירים את הנסיעות הארוכות וכמה הן יכולות להשפיע על היציבה. זו זכייה גדולה מבחינתי, המתאמן הפנים את העבודה שלנו והצליח לקחת אותה לחיי היום יום שלו, לשים לב ולתקן. מכאן גרף ההשתפרות רק עולה. אם מתאמן יוצא משיעור ואומר לי: "אני ממש מרגיש שהתארכתי בשני סנטימטרים", "אני חש פתוח ומרחף", אני יודעת שהצלחנו.

שאיפות לעתיד

להמשיך ולהגיע ליותר אנשים באזור הדרום. להעניק להם את הכלים שרכשתי ולעזור להם לדעת ולהכיר את גופם כדי להגיע למיצוי מקסימלי - פיזי, אנרגטי ומנטלי.

מוטו

"לאפשר לנו להרגיש בבית בתוך גופנו, להיות בחופש תנועתי ונפשי"

תעודת זהות

רעות שיפמן צורף
052-7555911
reut.tsoref

שם
טלפון
פייסבוק

איך נולד הרעיון

הכול התחיל כאשר חיפשתי את הדרך להשתקם מפציעה. עקב תנועה שגויה ואימון לא נכון חוויתי בלט דיסק בחוליות התחתונות. סבלתי מכאבי גב, ואחרי לידת בני הראשון בקושי הצלחתי להרימו. הג'ירוטוניק מצא אותי ומאז אני מאוהבת! האימון בשיטת הג'ירוטוניק שיקם, חיבר וסידר לי את הגוף והראש. ב-2014 כאשר עברנו לערבה, ידעתי שאין אף סטודיו המתמחה בג'ירוטוניק באזור הדרום והחלטתי שאני שומרת על מה שעושה לי טוב. קניתי את המכשיר הראשון שלי. התחלתי להתאמן וכאשר סיימתי את ההכשרה הארוכה והקפדנית בשיטת הג'ירוטוניק, התחלתי לאמן אחרים.

התנהלות העסק ביום יום

האימון בסטודיו הוא פרטני או בקבוצות קטנות. משך האימון כ-60 דקות. אני מאמינה שהקניית הבנה אישית ועמוקה כיצד התנועה מותאמת ליכולות שלנו, תאפשר לנו לעסוק בכל פעילות יומיומית או ספורטיבית שנרצה. הסטודיו פתוח בשעות הבוקר ואחר הצהרים בתיאום מראש.

רגעי שיא

השיא הכי גדול מבחינתי הוא אישי, כאשר הפסיק לכאוב לי הגב והצלחתי לחזור לרקוד ולנוע כמו שרציתי וכמה שרציתי. זה גם מה שמניע אותי בכל פעם להמשיך ללמוד, להתאמן ולהתמקצע בשיטת הג'ירוטוניק.

ייחודה של שיטת הג'ירוטוניק טמון בתנועה מעגלית, ספירלית ותלת-ממדית. הג'ירוטוניק משלב בתוכו עקרונות מהקונדליני יוגה, שחייה, טאי-צ'י וריקוד. תרגול הג'ירוטוניק מתבצע על מכשירים ייחודיים מעץ המאפשרים תנועה רב-ממדית ורב-מפרקית שבה הגוף כולו נמצא בתנועה הרמונית. תרגול ללא מכשירים עם שרפרף, מזרן ועמידה נקרא ג'ירוקינסיס, אותו לימדתי במגמה למחול במשך ארבע שנים. התרגול גורם לכל הגוף לנוע בהרמוניה ומביא להורדת עומסים ושכלול יכולת התנועה. הג'ירוטוניק מעורר את המערכת העצבית ואת מערכת האיברים הפנימיים לפעולה ושיקום. הדגש בתנועות עמוד השדרה, בכל מישורי התנועה, מביא למערכת שרירית מאוזנת התומכת את השלד בצורה הטובה ביותר. השיטה מתאימה לנשים, גברים וילדים בכל הגילים ובכל רמות הכושר הגופני.

מי אני

רעות שיפמן צורף, בת הערבה נשואה + שלושה בנים. אני מגיעה מעולם המחול, הקרקס והליצנות הרפואית, בעלת תואר ראשון בתיאטרון משולב סיעוד. בשמונה השנים האחרונות מתאמנת ומאמנת בשיטת הג'ירוטוניק. אוהבת לזוז, לרוב בתנועה מתמדת ונהנית להבין את הגוף וכיצד אנחנו יכולים לעזור לעצמנו.

צילום: דני הדס

צילום: נועם קלם

ללוש

עוגות ומאפים

חגית שחם

עוגת גלידה היער השחור

חם, חם, חם ככה הקיץ אצלנו... ואף על פי שזהו מדור האפייה, למי בכלל יש כוח להפעיל תנור?

צריך למצוא משהו שיקרר את הגוף וימתיק את הימים הארוכים. בחרתי הפעם בעוגת גלידה, כזו שאפשר להכין בלי תנור בכלל!

העוגה מורכבת מבסיס קראנצ'י וטעים שמכינים ממש בקלות מעוגיות אוראו מרוסקות, ומשני טעמי גלידה שמכינים בלי מכונת גלידה ומבוססת על שני חומרים: שמנת מתוקה וחלב משומר.

את הרעיון לגלידה פרסמה בלוגרית האוכל ג'מה סטרפורד לפני כארבע שנים, ומאז שפורסם היו לו מעל 11 מיליון צפיות. שווה לצפות בסרטון ביוטיוב (homemade ice cream with only 2 ingredients) לקבל רעיונות, כי אם לא אהבתם את טעמי הגלידות שבחרתי אפשר בהחלט להכין את העוגה בכל שילוב אחר שתבחרו. אנחנו בשיא עונת הדובדבנים

ולכן התחשק לי להכין גרסה קפואה של עוגת היער השחור, מה גם שהיער השחור הוא יעד מבוקש בחופשת הקיץ והרבה יותר קריר שם... הדובדבן הוא עץ נשיר, שאומנם זקוק להרבה מנות קור על מנת להתעורר בחורף ולפרוח באביב, אבל פירותיו מבשילים כשאצלנו חם כל כך. בארץ, עונת הדובדבנים מתחילה באמצע יוני, והדובדבנים השנה, גדולים, יפים ומתוקים.

עוגת גלידה - היער השחור

חומרים לבסיס:

1½ חבילות אוראו (24 עוגיות)
50 גרם חמאה

חומרים לגלידת שוקולד:

½ פחית (190 גרם) חלב משומר ממותק
1½ חבילות (150 גרם) שוקולד מריר שבור לקוביות
1½ חבילות (כ-360 גרם) שמנת מתוקה להקצפה 38%

חומרים לגלידת וניל דובדבנים:

½ פחית (190 גרם) חלב משומר ממותק
1 כפית תמצית וניל אמיתית מאיכות טובה
1½ חבילות (כ-360 גרם) שמנת מתוקה להקצפה 38%

150 גרם (כ-20 יחידות) דובדבנים מגולענים

לקישוט:

50 גרם שוקולד מריר
דובדבנים טריים

אביזרים נדרשים:

תבנית קפיצית קוטר 24-26
שקף לעוגה או רצועות ניילון ברוחב התבנית שחתכתם משמרדף
מגלען דובדבנים או כותש שום עם מגלען זיתים
קולפן ירקות

הוראות הכנה:

להכנת הבסיס:

שמים את עוגיות האוראו במעבד מזון עם להב פלדה ומפעילים לקבלת פירורים, מוסיפים

שטח חלקים ולבנים.

בדרך הזו תקבלו פיזור אחיד למדי של הדובדבנים בגלידה. אם אתם לא "סובלים" כמוני מהפרעת פרפקציוניזם, אפשר לערבב את כל הדובדבנים החצויים בתוך גלידת הוניל לפני ששופכים אותה על גלידת השוקולד.

מחזירים למקפיא למשך הלילה או עד שהעוגה קפאה לגמרי.

לפני ההגשה - מחלצים מהתבנית, מסירים את השקף ומקשטים בתלתלי שוקולד (שמכנינים בקלות רבה על ידי קילוף חצי חבילת שוקולד מריר בעזרת קולפן ירקות) ובדובדבנים טריים. שומרים במקפיא את מה שנשאר (אם נשאר...).

הערות:

שלא בעונה ניתן להשתמש בדובדבנים קפואים, למשל של סנפרוסט.

אם אתם לא מחובבי הדובדבנים, ניתן להחליף אותם במנגו, בפירות יער ואפילו בענבים.

להכנת גלידת וניל דובדבנים:

מגלענים את הדובדבנים בעזרת מגלען דובדבנים, כותש שום עם מגלען זיתים או על ידי חיתוכם לחצי והוצאת הגלעין.

אם השתמשם במגלען חותכים את הדובדבנים המגולענים לחצי.

שמים את השמנת המתוקה ותמצית הווניל בקערת המיקסר ומקציפים יחד לקבלת קצפת יציבה, מוסיפים את החלב המשומר ומקציפים שוב עד קבלת תערובת אחידה ויציבה. יש להיזהר מהקצפת יתר.

מוציאים מהמקפיא את העוגה שהצטננה בינתיים, שופכים כמחצית מגלידת הווניל על גלידת השוקולד, מפזרים מחצית מהדובדבנים ומשקיעים חלק מהם בתוך הבלילה הלבנה בעזרת כפית. שופכים גם את המחצית השנייה של גלידת הווניל ומפזרים את שאר הדובדבנים בצורה אחידה. דואגים להשקיע את כל הדובדבנים בגלידה ומשאירים פני

את החמאה ומפעילים שנית לקבלת פירורים לחים. מרפדים את שולי התבנית בשקף לעוגה (הדבר יקל על חילוץ העוגה מהתבנית לאחר ההקפאה), שופכים את התערובת לתבנית, מפזרים ומהדקים את הפירורים בעזרת כף או בכף היד ליצירת בסיס אחיד.

להכנת גלידת השוקולד:

שמים את החלב המשומר וקוביות השוקולד בכלי המתאים למיקרוגל. מפעילים לחצי דקה בכל פעם עד שהשוקולד נמס (אצלי במיקרוגל נדרשה דקה) מערבבים עד קבלת תערובת שוקולד אחידה. מניחים בצד לקירור קצר למשך כמה דקות.

שמים בקערת המיקסר את השמנת המתוקה ומקציפים לקבלת קצפת יציבה. מערבבים את הקצפת עם עיסת השוקולד בעזרת מרית, עד קבלת תערובת אחידה. שופכים את התערובת על תחתית האוראו שהכנו ומכניסים למקפיא למשך חצי שעה.

צפר צמרת

על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

רקוויאם למלך העופות

צילום: דורון ניסים רשות הטבע והגנים

לא ירחק היום והנשר, מלך העופות, יפסיק לקנן במדינת ישראל. ציפור מרשימה זו שרק לפני 150 שנים קיננה באלפים באזורינו, הולכת ונעלמת מנוף ארצנו. מדוע? האם עוד ניתן למנוע את זה? ומה זה אומר עלינו?

בתחילת המאה הנוכחית עוד קיננו עשרות זוגות של נשרים בגמלא, וכך גם במכתש הקטן ובעין עבדת, אבל היום, הנשר המקראי, מלך העופות, כמעט נכחד מארצנו. פרט לקינים בודדים בגולן ובכרמל ועשרות בודדות במדבר, ולמרות ניסיונות השבה ואקלום של נשרים רבים, מלך העופות הולך ונעלם מנוף ארצנו. את המראות שאני ראיתי לפני 20 שנים בלבד, ילדי כבר לא יזכו לראות.

כאשר הכומר והחוקר הבריטי הנרי בייקר טריסטראם סייר בישראל בשנים 1863-1864 הוא ראה עולם שונה לחלוטין. מגוון בעלי החיים כאן היה עצום וכלל אריות, דובים ומינים רבים של ציפורים. בספרו: "מסע בארץ ישראל" מתאר טריסטראם את עולם

אלא שאז קרה משהו שהשאיר אותי פעור פה, משהו כל כך מרשים ומפליא שגם חצי יובל אחרי זכור לי היטב ומרגש אותי. עשרות נשרים החלו לדאות בקצה המצוק, גולשים על תרמיקה נסתרת במרחק של חמישה או שישה מטר מתחתי. ישבתי קפוא במקומי ולא האמנתי למראה עיניי, אחד אחד הם עברו אותי, עיניהם פוגשות את עיניי, כנפיהם העצומות חותכות את הרוח. כל כך קרובים עד ששמעתי את אוושת הכנפיים. ישבתי שם המום ומוקסם, מלא יראה מיופיו ועוצמתו של מלך העופות, וכל המחשבות הדיכאוניות, כמו גם צינת הלילה והעלייה הקשה, נשכחו ברגע. מאז יצא לי לראות נשרים בעוד עשרות הזדמנויות בחיי ותמיד הייתה זו חוויה חזקה ומרשימה.

כמו כל חניך בנוער העובד והלומד, בסוף שנות השמונים ובתחילת שנות התשעים, חיכיתי לטיול חנוכה של כיתה ט'. הטיול, שהתקיים במדבר יהודה, נחשב לאחד הקשים והמאתגרים ביותר במסורת התנועתית והיה כרוך בעלייה תלולה במעלה צרויה, לינה על מצוק ההעתקים בקור מקפיא וירידה במעלה האיסיים לכיוון נחל ערוגות. ואכן, הטיול עצמו היה אף קשה ממה שחשבתי, אפילו העייפות המצטברת והעלייה הקשה לא הצליחו לגרום לי להירדם בלילה הקפוא ושנתי נדדה. עם אור ראשון התיישבתי בקצה המצוק ההעתקים, עייף ומיואש, וחיכיתי שהשמש העולה תפשיר את גופי הקפוא. שקעתי במחשבות והתחלתי להצטער על הרגע שבחרתי לצאת לטיול,

הטבע הישראלי בפרוטרוט, והנשר, מוזכר בספר קרוב לעשרים פעמים וכמעט כולן נוגעות לעושר וכמות הנשרים שחיו בכל רחבי הארץ. אולי הפסקה הידועה ביותר מהספר מגיעה מסיכום הסיור שערך טריסטראם בנחל עמוד: "שונה מאוד מזה נחל עמוד, היורד מקרבת צפת דרומה. זהו גיא צר, בין מתלולי אבן גיר גבוהים 150 עד 200 מטר, השרוי בצל עולמית, וקירות הסלע בשני עבריו כה קרובים, שנאלצנו לרכוב פעמים רבות בתוך ערוץ הזרם. בצוקים פעורות מאורות בגבהים שונים, הרחק מדריכת רגל אדם, ובהן מוצאים להם מקלט בטוח מאות נשרים אציליים, כמה פרסים, בזי צוקים ומיני עיט אחדים. אולם שום תיאור במילים לא ייתן לקורא מושג נכון על רבבות יוני הסלעים. הן טסו בעננות גדולות הנה והנה בחלל הגיא, והסתחררו בסער ובמשק כנפיים שהטיח בנו משבי רוח. היה משעשע לראות כיצד הן הפרו את שלוות השקט ואת שיווי המשקל של הוד מלכותו הנשר בחולפן ביעף על פניו. העוף הענק, שדאה שאנן בבדידות מזהירה, ממש נהפך על גבו מהדף הרוח הפתאומי מכנפיהן המתנפפות" ("מסע בארץ ישראל", עמוד 333-334, תרגום חיים בן עמרם). גם במהלך המאה העשרים היו הנשרים עדיין נפוצים ברוב חלקי הארץ ונצפו בהמוניהם בכל אזור מצוקי. אם כן, מה קרה? היעלמותו של הנשר קשורה מאוד להקמתה של מדינת ישראל ולשינוי פני הגבולות באזור, כמו גם להרחבת תחומי החקלאות ולרשת החשמל הארצית. בשנים הראשונות להקמת המדינה כמעט לא חוקקו חוקים לשמירת הטבע. כל מעייניה של הציונות היו נתונים לכיבוש השממה ולשמירה על הביטחון בגבולות. חיילי צה"ל העבירו את זמנם גם בירי בחיות בר וגרמו לפגיעה ניכרת באוכלוסיית הצבאים בישראל, כמו גם באוכלוסיית הדורסים. מטוסי חיל האוויר טסו בכל נחלי המדבר והבריחו נשרים מקיניהם ובתי הגידול של הנשרים הלכו ונעלמו. במקביל לכך נבנו עמודי מתח גבוה לאורך כל המדינה שהיוו מלכודת מוות לנשרים ולדורסים רבים נוספים. הרעלות משניות כתוצאה מחומרי הדברה במהלך שנות ה-50 וה-60 הביאו לתמותה גורפת של מאות עופות דורסים והביאו את מרבית אוכלוסיית הדורסים בישראל לסף הכחדה. רק בתחילת שנות ה-80, עם הבנת ממדי האסון האקולוגי, החלו לחוקק בישראל חוקים שיאסרו על פיזור חומרי הדברה, למגן עמודי חשמל ולאסור על הציד, אך זה כבר היה מעט מדי ומאוחר מדי. עופות דורסים כדוגמת הפרס ועזניית

הנגב כבר נכחדו מהאזור.

להיעלמות של הפרס והעזנייה היו השלכות קשות גם על הנשרים. עזניית הנגב, הנשר, הפרס והרחם הם כולם אוכלי נבלות ולאורך האבולוציה התפתחו ביניהם יחסי גומלין מורכבים. בעת שהיו מגיעים לפגר, הייתה העזנייה המסיבית פותחת וקורעת את עורו במקורה העצום, הנשר הכניס את צווארו הקירח עמוק לבטן הנבלה, הרחם היה בורר במקורו דמוי הפינצטה את אותן חתיכות הבשר הצמודות לעצמות והפרס היה מרים את העצמות, משליך אותן מגובה רב ואוכל את תכולתן. גם הנשר נעזר בעצמות שהפרס פרס, האכיל בהן את גוזליו וסיפק להם את תכולת הסיידן הנדרשת. עם היעלמות הפרסים והעזנייה בשאריות תחמושת ונשק באזור, החלו הנשרים להאכיל את גוזליהם בשאריות תחמושת שנראו כשברי עצמות, והגוזלים כמובן מתו מהרעלה או מרככת. היום, בתחנות ההאכלה של רשות הטבע והגנים קיבל הפקח את תפקידם של העזנייה והפרס. הוא פותח את הפגר עבור הנשר ומקפיד לפזר בתחנה שברי עצמות.

פעילות ההשבה והשיקום של הנשרים הלכה וגדלה החל משנות ה-90. רשות הטבע והגנים, יחד עם החברה להגנת הטבע וגופים מסחריים כמו חברת החשמל פתחו במגוון פעולות על מנת לשמור את האוכלוסייה הנעלמת של הנשרים. תחנות האכלה, מיגון חוטי חשמל, השבה של נשרים לטבע (כולל הבאת נשרים מספרד) ועוד מגוון פרויקטים. בכל פעם נראה כי אכן אוכלוסיית הנשרים משתקמת. גוזלים בקעו בכרמל, כמות הקינים בגמלא עלתה והאוכלוסייה החלה להתאושש. אך לרוע המזל האופטימיות לא נמשכה זמן רב. הרעלות חוזרות ונשנות (כולל אחת שהתרחשה במאי השנה והרגה עשרה נשרים) שמתבצעות על ידי בוקרים על מנת לפגוע בזאבים שטורפים בקר בגולן, פוגעות בסופו של דבר בנשרים, והביאו לכך שהאוכלוסייה המקננת בגמלא נכחדה לחלוטין. גם נשרי המדבר הולכים ונעלמים בשל אובדן בתי גידול ופגיעה באזורי קינון. האקולוג האמריקני וורדר קלייד אלי (1955-1885) הראה כי בשלב מסוים, שבו גודל האוכלוסייה של בע"ח יורד מתחת לסף כלשהו, האוכלוסייה כולה תיכחד. זאת כתוצאה מקושי במציאת בן/בת זוג, ירידה באיכות הגנטית ותהליכים אקראיים שונים. פגיעה בנשר אחד מתוך כמה מאות אינה משמעותית אך פגיעה בנשר אחד מתוך אוכלוסייה של עשרות בודדות היא כבר קשה ומובילה את כל האוכלוסייה להכחדה. נשרי ישראל הגיעו

לסף הזה שבו כל פגיעה, קטנה ככל שתהיה, תקרב אותם להכחדה מלאה.

ביוני 2019 דחה בג"צ את העתירה של החברה להגנת הטבע נגד הקמת טורבינות הרוח בגולן. התוכנית להקמת 42 הטורבינות אושרה על ידי הוועדה לתשתיות לאומיות (הות"ל) ותצא לדרך בשנים הקרובות. טורבינות רוח ידועות בפגיעתן בציפורים ובמיוחד בעופות דורסים גדולים (הוכחות רבות לכך מגיעות מאירופה ובמיוחד מספרד שם נפגעים נשרים מתנועת הטורבינות בכל שנה). מספיק שנשר אחד בשנה ייפגע מטורבינות הרוח על מנת להביא את כלל האוכלוסייה להכחדה מלאה תוך שנים מעטות. בפסק הדין שניתן לעתירה ציינו השופטים שלמרות חשיבות השמירה על הנשרים "... אינטרס זה אינו עומד לבדו בחלל ריק, מן העבר השני עומד האינטרס בקידומו של המיזם על מנת להאיץ את השימוש באנרגיית רוח לצורך הפקת חשמל". השופטים התייחסו לחשיבות שימורם של הנשרים וסיימו את דבריהם בפרפרזה על שירו הידוע של אריק איינשטיין "עוף גוזל": "נקווה מאוד שהכל יהיה בסדר - תנשב הרוח, תחתוך הטורבינה את השמיים; רק בל נשכח - יש נשר בשמיים". אבל בסופו של דבר, בשורה התחתונה, כשם ש"נלבישך שלמת בטון ומלט" ניצחה את שמירת הטבע בשנות ה-50 של המאה הקודמת. כך האינטרס האנושי, ירוק ככל שיהיה, ניצח את מלך העופות. ילדינו שלנו כבר לא יזכו לראות את הנשר כשם שאני כבר לא זכיתי לראות את עזניית הנגב או הפרס. האם יש לזה משמעות אקולוגית? מדעית? לא יודע, אבל אסיים בכמה מילים של א.ד. גורדון שמשקפות לדעתי את המהות של החוויה שחוויתי אז, כנער צעיר, ואת אובדן החוויה הזו לעתידנו:

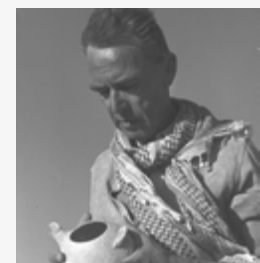
"האדם באשר הוא אדם, צריך להיות תמיד בתוך הטבע; כי הטבע הוא לאדם המרגיש והמכיר ממש מה שהמים הם לדג. כי לא רק להשתקפות בבואתו של הטבע בתוך נפשו זקוק האדם. זקוק הוא לספירה של הטבע, ללחיצה המקפת והמאחדת, שהטבע, שהחוויה אין-הסופית לוחצת על כל נקודה מנקודות גופו ונפשו ומכריחה אותו לחיות, להיות אדם ולהיות פרט בפני עצמו; זקוק הוא לקשר בלתי האמצעי והתמידי שבינו ובין הטבע אין-הסופי, ליניקה הנעלמה, שכל אחד מאטומי גופו ונפשו יונק מן הטבע האין-סופי ושכולו יונק מן האין-סופי; זקוק הוא לא רק להכרה ולהרגשה, זקוק הוא לחיי עולם" (א.ד. גורדון, "האדם והטבע", עמוד 44).

אבנים מתגלגלות

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

רועי גילי

הון אנושי

נלסון גליק צילום: משה פרידן

בן 34. הרפתקן, משכיל ויפה תואר היה הארכיאולוג היהודי נלסון גליק כשהגיע לערבה. שמועות (שלימים התאמתו) רינגו שחוץ מארכיאולוגיה, הביאו אותו לארץ הקודש גם כל מיני ענייני ריגול ומודיעין, אבל לא הם שהביאו אותו בשנת 1934 לתמנע, לא, היה זה הלהט הדתי שזרם בעורקיו (הוא היה גם רב רפורמי), הסקרנות ואולי גם התקווה למצוא בין אבני החול האדומות את העדות החותכת למסעותיהם של מלכי יהודה אל המדבר ואל ממלכת שבא. בשקדנות רבה הוא תר את הערבה וחפר את העיר תל ח'ליפה על חוף הים האדום (בתחומי עקבה של ימינו). הארכיטקטורה של העיר, הממצאים הקרמיים ועוצמתה של תעשיית הנחושת במרחב הערבה סייעו לו לזהות את שרידיה של עציון גבר המקראית ולקבוע שמכרות תמנע הם מכרותיו האגדיים של המלך שלמה (השם "מכרות המלך שלמה" מוכר היה כבר באותם הימים כ"מותג", בעקבות ספר ההרפתקאות של הנרי ריידר האגרד שנתפרסם בשם הזה בסוף המאה ה-19).

בעיקר בתקופת השושלת ה-19, הם שהיו חוצביה ושליטיה הקדומים של תמנע. עבודתו המונומנטאלית של רותנברג התנהלה כמעט חמישים שנה במרחבי סיני, הנגב ומדבר יהודה ורק חוקרים מעטים חלקו על הנחותיו אלו. בשנת 2012 (סמוך למותו של רותנברג) החלה משלחת החפירות של אוניברסיטת תל אביב בראשות הארכיאולוג ארז בן יוסף את חפירותיה בתמנע. שיטות המחקר המודרניות ששולבו בחפירות, העלו ממצאים חדשים ומרתקים וגם תפנית של ממש בעלילה. ממצאים מתארכים ממספר אתרים ברחבי אזור המכרות הבהירו שתקופת הכרייה האינטנסיבית באתר התקיימה בעיקר במהלך המאה העשירית לפנה"ס, תקופת ה"ממלכה המאוחדת", תקופתם של המלכים העבריים דוד ושלמה, שבה לא התקיימה כבר נוכחות מצרית במרחב שלנו. האם בכל זאת מכרות תמנע הם מכרות המלך שלמה? אולי - בארכיאולוגיה כמו בארכיאולוגיה, אמיתות מתעדכנות ומשתנות ודומה שהמילה האחרונה טרם נאמרה. הארכיאולוגים ארז בן יוסף מאוניברסיטת תל אביב ועוזי אבנר ממכון הערבה נוטים כיום להניח שהיו אלו האדומים - תושבי המדבר המקומיים ששלטו במכרות ובתעשיית הנחושת בעת ההיא.

יתרון מובהק יש להם לארכיאולוגים המודרניים על חוקרי המאה העשרים והוא נובע מהכנסתן של טכנולוגיות חדשות ששופכות אור על פרטים שלעולם לא ייכתבו בספרי ההיסטוריה, היבטים נסתרים של חיי העובדים במכרות, כלכלתם וחיי היומיום והרבה מאוד פרטים כאלו מופיעים במחקרה של משלחת החפירות של אוניברסיטת תל אביב. מכל הפרטים האלו אני מבקש להפנות את תשומת הלב להיבט אחד של המחקר שקשור למחקרים שנעשו ב"גבעת העבדים" (אתר 34) - גבעה מוקפת חומה נמוכה שכמויות עצומות של סיגי נחושת נתגלו בה. גליק, שטבע את השם גבעת העבדים, הניח שכאן בליבו של אתר ההפקה המרכזי של העפרות היקרות הועסקו עובדי הייצור תחת שמירה הדוקה ובתנאי מחיה קשים, כפי שמקובל היה להתייחס לעבדים, והחומה נבנתה על מנת למנוע מהם לברוח. ממצאיה של משלחת אוניברסיטת תל אביב לא עולים בקנה אחד עם ההנחה הזו: הממצאים שנמצאו באתר מלמדים שהאנשים שעבדו כאן חיו בתנאי חיים משופרים, זכו למזון משובח שהובא ממרחקים - זיתים, פיסטוקים, תמרים, בשר ודגי הים התיכון - ולבשו אריגים משובחים. אם כן, לשם מה הוקמה החומה? ארז מציע

צילום: אלכס ליבק

יוצאים לעוד יום עבודה

שירה

אורנה טל

**"שלום לך ארץ נהדרת,
עבדך הדל נושא לך שיר מזמור"
(אילן גולדהירש).**

תפילה מאל זר,
מפת של לחם
מנוכר.

כשמגיע חודש יולי,
גלובוס זהב מאובק
מסמן עבורי ארץ זרה,
כדי לאסוף בה רוח נושבת,
ומטר אחרון,
ומטריה,
כדי שאלך
ואחר כך אשוב אלייך -
ארצי שלי,
ואשכיל להתחיל את הכול
מהתחלה.

חכי לי ארץ נהדרת שסועה.
חכי לי שאשוב
והיי לי
ברוכה.

כשמגיע חודש יולי
אני מסובבת את גלובוס הזהב שמונח
על שולחני,
ומחפשת לעצמי ארץ רחוקה.
לא כי ארצי שלי איננה מתאימה למידותיי,
ולא כי מבקשת אני לרעות בשדות זרים.

אני הולכת ממך ארצי
כדי לקרר את פניי הסדוקות
מקרני שמש לווהטות.
אני הולכת כדי לאסוף אל תוך כפות ידיי
ממטרים צוננים,
וכדי למצוא משב רוח קרה
על פסגות של הרים.
אני הולכת
כדי לנבור בשברים וסדקים
של ארץ זרה,
נוכרייה.
וכדי להלך ברחובות זרים
שדוממים את שפתך,
וקדושתך.

כשמגיע חודש יולי
אני מסובבת את גלובוס הזהב
כדי למצוא
דממה
על פניהם של אנשים זרים,
כי אוזלות מילותיי,
ותפילותיי.
אני יושבת על ספסלי עץ כבדים
במשכנו של אל אחר,
ואינני מבינה דבר.
אני מביטה בידיו הכבדות
של איש התפילות -
שבוצעות את לחם הקודש
וטומן אותו
בתוך פיות מאמיניו.
אני כורעת על ברכיי,
ומבקשת
תפילה אחת קטנה למעני.

שאולי ההגנה על טכנולוגית הפקת הנחושת
("סודה של הקרת") היא ההסבר לעניין הזה.

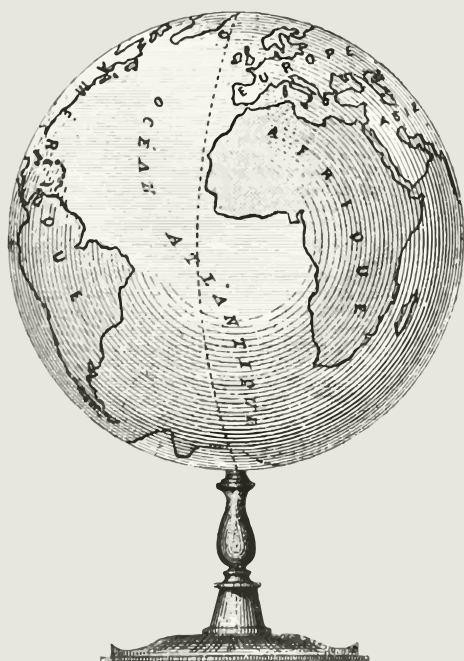
אין מתכונים להצלחתן של תרבויות, ונדמה לי
גם שלא ניתן לגזור מסקנה ברורה על אודות
הקשר שבין שגשוג התרבותי ושרידותן של
תרבויות לאופי היחסים החברתיים שהתקיימו
בהן. ובכל זאת משהו אופטימי ומעורר השראה
יש באפשרות שתרבות חומרית שהתבססה
על תעשייה יצרנית מבוססת תפוקה, העניקה
יחס מכבד כל כך לעובדי הייצור (יש הטוענים
שזכו למעמד של שאמאנים).

אלפי עובדים מועסקים בחקלאות בערבה כמעט
כמספרם של התושבים. גם החברה שלנו כיום
היא חברה יצרנית שנמדדת ביכולות הייצור
שלה, ואלו תלויות במידה רבה ביכולותיהם
של העובדים - "ההון האנושי". המונח השכיח
"יחסים פריבילגיים" לתאור היחס בין חקלאים
לעובדים איננו חביב עליי. הוא שגוי ומוטעה
מכיוון שגם לעובדים יש במציאות חיינו הרבה
מאוד זכויות יתר על פני מעסיקיהם. ובכל
זאת בהיבט מכריע אחד מוחלשים העובדים
שמגיעים מרחבי תבל ביחס אלינו המקומיים:
המרחק מהבית והגעגועים אל המציאות
המוכרת, אל כתף תומכת ואל בני המשפחה,
הן משקולות שאתה נושא איתך תמיד כשאתה
חי בניכר.

מדי בוקר עולה "צבא" הטרקטורים והעגלות
שרתומות אליהם אל השדות, והרבה "משקולות"
געגועים נושאות איתן העגלות האלו. מעבר
ליחס הוגן ותנאי העסקה הולמים ראוי שנזכור
את העובדה הזו ביחס לאנשים האלו, "ההון
האנושי" שלנו, שזקוקים לעיתים, נוסף על
תנאי העסקה הולמים, גם לחברות והבנה
לידידות וללב פתוח.

"ביקרתי בנמל", כתב פעם המשורר המנוח
רון אדלר,
"טיילתי בין המנופים בעלי כח הרמה של
40 טון / בין האוניות של 40,000 טון / בין
הרכבות של 500 טון / בין המשאיות של 60
טון / וראיתי אנשים של 70 ק"ג שמניעים
את כל הנמל / בכוח שרירים יפים להפליא /
אך ראיתי אותם קורסים תחת אפס משקלם
של הבדידות והיאוש / תחת נטל שקיפותה
של האהבה".

על ייעוץ מדעי ועל הערותיו החשובות,
אני מבקש להודות לדוקטור אלי כהן ששון
מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

ענן בועות

יצירה קלילה, פשוטה ומהירה המתאימה לימי הקיץ החמים.

החומרים הדרושים (תמונה 1):

- בקבוק פלסטיק קטן ריק
- סכין חיתוך או מספריים
- גומייה
- גרב ישן
- סבון כלים
- קערה
- מים
- צבע מאכל (לא חובה)

הוראות הכנה:

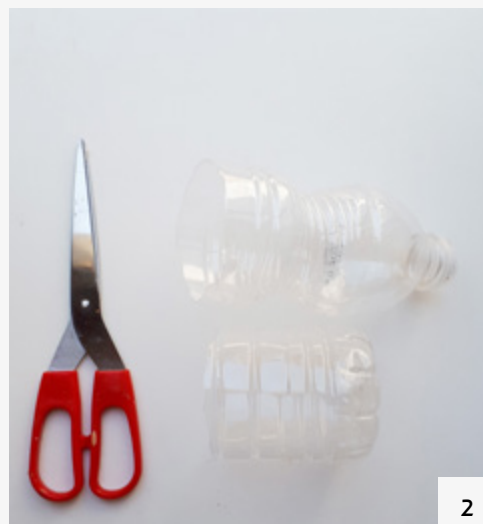
1. חתכו את הבקבוק לחצי (תמונה 2).
2. קחו את החלק הכולל את הפייה, הסירו את הפקק ועטפו את החלק החתוך בגרב. אם הגרב ארוך מדי, ניתן לגזור אותו ולהתאים לגודל הבקבוק (תמונה 3).
3. הדקו את הגרב לבקבוק בעזרת גומייה (תמונה 4).
4. מלאו קערה במים וסבון כלים (כוס אחת סבון לכל כוס וחצי מים). ניתן בשלב זה להוסיף כמה טיפות צבע מאכל.
5. טבלו את קצה הבקבוק העטוף בגרב בקערת המים והסבון (תמונה 5).
6. הרימו ונשפו מפיית הבקבוק ותקבלו "ענן" של בועות סבון (תמונה 6+7).

מאחלת לכולכם קיץ קריר וחופשה יצירתית במיוחד.

בהצלחה,

אשמח לעזור בכל שאלה.

זיוה 052-8666223

אומרים שהיה פה שמח

רינת רוזנברג

רות. סוף?

ויושבת במשרד בתל אביב בשעה 08:30 בעוד שהקולגות שלי, שגרו ב"כפר" סמוך לתל אביב, היו משתרכות בפקקים עוד שעה ארוכה. כל זה כבר היסטוריה. מנחת שדה דב בתל אביב נסגר החודש ובעקבות סגירתו נסגר גם קו הטיסות מהערבה לתל אביב (וחזרה). עוד נתגעגע... או שיימצא למנחת שדה דב תחליף? ימים יגידו.

שידע עליות ומורדות, או שנכון יותר לומר במקרה זה - המראות ונחיתות, ייצג גם את האפשרות האחרת, את הגישה הלא שגרתית והכמעט מתחכמת לצמצם מרחקים ולהוכיח שהערבה בכלל לא רחוקה! בתקופה בה עבדתי בתל אביב, קו הטיסות היה אמצעי התחבורה שלי מהערבה לעבודה והייתי מתגאה שאני יוצאת מהבית שלי בעין יב בשעה 07:15

קו הטיסות לערבה נחנך ב-31 במאי 1976. מאז ועד ל-1 ביולי 2019 פעל הקו וסיפק מענה יעיל, נוח, מהיר וסופר מגניב להגיע מהערבה לתל אביב ובחזרה. זה היה קו הטיסות הבלתי פורמאלי והמשפחתי ביותר שאפשר לדמיין, והוא סיפק שירות למורים, אנשי מקצוע, אורחים, סטודנטים ולתושבי הערבה שידעו ליהנות מהיתרון של השימוש בו. הקו הזה,

חיים ברשת

מורה נבוכים לחיים המקוונים

גילה טל

קונים ברשת? הטוב, הרע והמכוער...

עד כאן - איפה לא לקנות. כשאנחנו קונים בחנות "רגילה", חשוב המחיר, יחס המוכרים (לפעמים עושה את ההבדל), תקופת האחריות...

בחנות און ליין יש שיקולים נוספים:

- נוחות הקנייה באתר.
- מחיר המשלוח.
- כמה זמן אורך המשלוח? כבר קרה לי שהזמנתי תחפושת לפורים והיא הגיעה בפסח...
- במקרה של בעיה - האם ניתן להחזיר את המוצר?

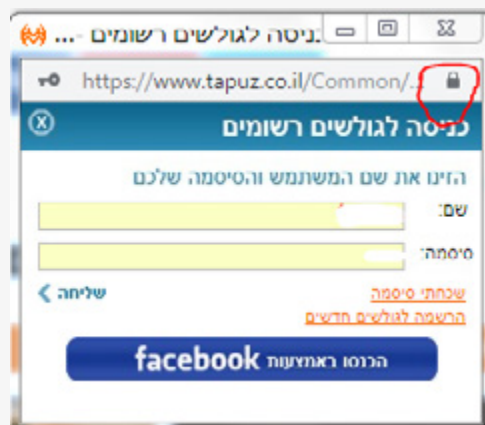
באתרי הקניות הגדולים - איביי (Ebay) ואלי אקספרס (Aliexpress) - לפעמים אפשר למצוא מציאות, אבל חשוב לשים לב:

1. פרטי המוכר. לכל מוכר יש דירוג, יש תגובות לאיכות ולאמינות של המוכר. אל תקנו ממישהו שהדירוג שניתן לו הוא פחות מ-9.
2. פרטים של המוצר. האם המוצר חדש? מה המידות שלו? לעיתים קרובות התמונה מטעה. אם זה בגד, יש לשים לב למידות.
3. משלוח: האם בחינם? אם לא, מה עלותו? לפעמים עלות המשלוח עושה את כל הקנייה ללא כדאית. קחו בחשבון גם, שאם תחזירו את המוצר, לא תקבלו זיכוי על המשלוח.
4. לפני שקונים, רצוי לשוטט קצת באתר ולבדוק את האפשרויות השונות. באתרים הגדולים יש כללים חשובים שכדאי להכיר. יש מוצרים, כמו נעלים, שעדיף למדוד בחנות "אוף ליין". אחר כך ניתן לרכוש את אותו מוצר בזול ברשת - אחרי שווידאנו שהוא מתאים. נכון בעיקר כשמדובר במותגים. עוד טיפ קטן, אבל לא פחות חשוב: יש אתרים, כמו איביי ואסטי (Etsy), שמאפשרים לא רק לקנות - אלא גם למכור. מה למכור? כל דבר. גם עבודות יד - אבל לא רק. חפצים משומשים, צעצועים, בגדים ועוד ועוד. אני מכרתי פעם אבן מהערבה באיביי, למישהו מנורבגיה - והוא דווקא אהב אותה.

האתר לא מאובטח? עברו לאתר אחר. אל תקנו בו! איך נראה אתר לא מאובטח?

שימו לב שזה אתר "תפוז". כל האתר לא מאובטח, אך ברגע שעוברים לדף התחברות או הרשמה - מגיעים לדף מאובטח.

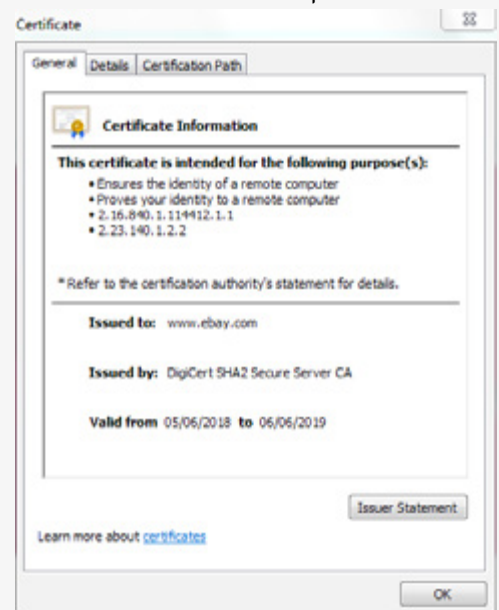

תארו לכם שאתם יושבים בבית על הכורסה הנוחה שלכם, וכל מה שאתם צריכים מגיע אליכם הביתה, בלי שתצטרכו לנסוע (בכל זאת, גרים בערבה המרוחקת...), לעמוד בפקקים, לחפש חנייה ואז לגלות שבדיוק חסר הדגם שרציתם, "יגיע בשבוע הבא..." כל זה נחסך מכם. שליח חביב מביא לכם בדיוק את המוצר שרציתם - עד הבית. לא, זה לא חזון אחרית הימים. כבר היום זה קורה וקוראים לזה: קניות און ליין.

מה אפשר לקנות ברשת? כמעט הכול... כשאתם קונים מאתר אינטרנט, אתם ממלאים פרטי כרטיס אשראי. ככה זה עובד. אבל לפני שכותבים את פרטי כרטיס האשראי, חשוב לבדוק אם האתר מאובטח. איך נדע?

האם קיים סימן של מנעול סגור ליד הכתובת?

בהקלקה על המנעול נקבל את פרטי האבטחה ועד מתי היא תקפה. לדוגמה:

אתרי קניות פופולאריים

אמזון: זהו לא רק אתר קניות אלא הרבה יותר. אחת מענקיות האינטרנט
www.amazon.com

איביי: בלי סוף מוצרים. את המוצרים הכדאיים והיקרים יותר לפעמים לא שולחים לארץ. יש מקרים ששווה שתהיה לכם כתובת בארה"ב לצורך משלוח
www.ebay.com

אלי אקספרס: מוצרים סיניים זולים מאוד
www.aliexpress.com

אטסי: עבודות יד ומוצרים איכותיים
www.etsy.com

ולאחרונה אפשר גם לרכוש באיקאה בקלות באון ליין:
shefa-online.co.il

אם אתם כבר קונים הרבה באינטרנט, כדאי לנסות את האתרים שמחזירים לכם כסף על הקניות שלכם: cashback, payback. היכנסו לאתרים ובדקו איך זה עובד. שווה לנסות.

הבנתי בכלל מה היא עושה. הסרתי ושכחתי. לאחר שבועיים שמת לי לב לאימייל, שמציין תשלום בסך 182 ש"ח - עבור מנוי שבועי. בעיון נוסף, התברר לי שאותה אפליקציה חינמית שהתקנתי והסרתי, גובה ממני בכל שבוע סכום של 182 ש"ח, כלומר למעלה מ-700 ש"ח לחודש (!) - עבור אפליקציה שלא רציתי וכבר הסרתי מזמן! בשום אופן לא הצלחתי למצוא איך לבטל את המנוי הזה (יש לי אייפון של אפל). בסופו של דבר התקשרתי לאפל. הוסבר לי איך לבטל את המנוי - תהליך מורכב למדי - וקיבלתי זיכוי על התשלומים שכבר שולמו. בפעם הבאה שזה קרה לי (כן, זה קרה לי שוב...) כבר ידעתי איך לבטל מיידית את המנוי. חשוב להבחין בדרכים המתוחכמות שבהן מנסים לפתות אותנו לשלם - להיות מודעים ולהיזהר.

קיימים עוד אלפי אתרי קניות. איך נדע אם הם בטוחים מספיק? **השוואות מחירים:** אתרים שמשווים מחירים - הפופולארי שבהם הוא זאפ - <https://www.zap.co.il> **אמינות האתר:** בדיקה עד כמה האתר אמין - <https://www.scamadviser.com> נסו ליצור קשר עם האתר - האם מקבלים תשובה? ובזמן סביר? **אמצעי התשלום:** מלבד כרטיסי אשראי, האם האתר מקבל גם תשלום פייפאל (Paypal)? אם יש לכם חשבון פייפאל - אין צורך למלא פרטי כרטיס אשראי והרכישה פשוטה ובטוחה יותר. עצה שמתאימה לא רק לאתרי קניות אלא להרבה מאוד מקרים ושירותים אחרים: חפשו בגוגל את שם האתר בצירוף המילים: חוות דעת, תגובות, שירות.

כל כך קל לקנות ברשת, אבל זהירות! זה ממכר. קרה לכם שהגעתם לחנות ויצאתם עמוסים בקניות אף על פי שלא התכוונתם? בקניות און ליין תמצאו שזה קורה אפילו בקלות רבה יותר...

עד כאן, על הטוב והרע, ועכשיו כמה מילים על המכוער... קניות און ליין קלות במיוחד לביצוע, לפעמים אפילו קלות מדי. אנחנו מוצפים בפרסומות ולא פעם מתפתים לרכוש, וקל ליפול בפח. חוויתי זאת בעצמי: נתקלתי בפרסומת לאפליקציה בפייסבוק. האפליקציה נראתה מגניבה. בחינם... לא ממש קנייה... אז זהו - שזה כן. תהליך ההתקנה הוא מאוד פשוט, מאשרים בטביעת אצבע - אין קל מזה. באחד המסכים נראה לי ששמת לי לב למילה subscription (מנוי) אבל התעלמתי. כתוב במפורש שההתקנה בחינם. בדיעבד התברר שהאפליקציה בכלל לא זו שחשבתי ולא

איך לבטל מנויים

באייפון

(בכתבה שבקישור יש מספר טלפון להתקשרות לאפל במקרה הצורך)

באנדרואיד

המוח ושעשועונים בנושא קיץ

מוח צעיר / דליה שחר

1. תפזרת מילים הקשורות לקיץ

המילים יכולות להופיע מימין לשמאל ולהפך מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסונים

אבטיח, ארטיק, בריזה, בריכה, גופיה, גלידה, חופש גדול, חוף ים, חמסין, טיול, ים, כובע, משקפי שמש, קייטנה, קיץ, שלגון, שמש, שרב

ה	נ	ט	י	י	ק	א	ר	ק	י	ב	א	ג
מ	ש	א	נ	ל	ר	ח	מ	ס	י	נ	ת	ח
כ	מ	נ	ב	ו	ל	ו	י	ט	א	ר	צ	ו
ו	ש	ו	ר	ט	נ	ל	ש	פ	ל	ה	י	פ
ב	י	ג	י	ד	י	ג	ר	מ	ע	ד	ק	י
ע	פ	ל	ז	ר	ט	ח	ב	י	ל	י	ר	מ
ו	ק	ש	ה	כ	י	ר	ב	צ	ת	ל	ש	נ
ל	ש	ד	י	ר	נ	ה	י	פ	ו	ג	מ	ר
מ	מ	ח	ו	פ	ש	ג	ד	ו	ל	י	ש	מ

2. חידת ציורים

גלו את המונח המסתתר

בה = ץ

שׂא + ק = פ

פתרון מוח צעיר
ג.א.א.א.א.א.א.

30.7

המין החזק
קולנוע ערבה | יום ג' 20:30
אולם רוזנטל | 30/35 ש"ח*

23.7

רפסודיה בוהמית
קולנוע ערבה | יום ג' 20:30
אולם רוזנטל | 30/35 ש"ח*

16.7

הספר הירוק
קולנוע ערבה | יום ג' 20:30
אולם רוזנטל | 30/35 ש"ח*

14.8

צילום: נטלי שושן

מופע קרקס!

Slow Release

יום ב' 17:30
תנועה ואקרובטיקה לכל המשפחה
אולם הספורט בספיר | 35 ש"ח*

13.8

זה בידיים שלך
קולנוע ערבה | יום ג' 20:30
אולם רוזנטל | 30/35 ש"ח*

6.8

מלחמה פרטית
קולנוע ערבה | יום ג' 20:30
אולם רוזנטל | 30/35 ש"ח*

מדברחוב

Save The Date | 5.9
המדברחוב | יום ה' | אירוע פתיחת השנה, פרטים בהמשך...